

§ 1 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Följande skrivelser hade kommit in:

Interpellation 2014/15:270

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:270 Rekrytering av deltidsbrandmän

av Jan R Andersson (M)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 6 mars 2015.

Skälet till dröjsmålet är andra åtaganden.

Stockholm den 9 februari 2015

Justitiedepartementet

Anders Ygeman

Interpellation 2014/15:291

Till riksdagen

Interpellation 2014/15:291 Situationen i flygbranschen

av Ali Esbati (V)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 20 mars 2015.

Skälet till dröjsmålet är tidigare inbokade resor och arrangemang.

Stockholm den 18 februari 2015

Näringsdepartementet

Anna Johansson (S)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Expeditionschef

§ 2 Anmälan om granskningsrapport

Talmannen anmälde att följande granskningsrapport hade kommit in från Riksrevisionen:

RiR 2015:2 Kontrollen av försvarsunderrättelseverksamheten

§ 3 Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:
Redogörelser
2014/15:RR1 till finansutskottet
2014/15:ER1 till utrikesutskottet

*Svar på
interpellationer*

§ 4 Svar på interpellation 2014/15:254 om vattendirektivets effekter för svenskt lantbruk

Anf. 1 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

God morgon, herr talman! Jag hälsar er välkomna till kammarens debatt om vattendirektivet. Jag tror att det är en debatt som vi kommer att återkomma till fler gånger, eftersom det är en implementeringsperiod i Sverige just nu.

Anders Forsberg har frågat landsbygdsministern om några initiativ tagits för att granska vattendirektivets effekter för svenskt lantbruk eller om det kommer att ske. Interpellationen har överlämnats till mig.

I december 2009 beslutade vattendelegationerna om åtgärdsprogram enligt vattendirektivet. Trots att dessa genomförs har Sveriges sjöar, vattendrag och havsområden fortsatt stora miljöproblem. Vilka åtgärder som behövs och är lämpliga, och hur omfattande de ska vara, beror på lokala förhållanden och problem. Målet i ramdirektivet för vatten är att vattnen ska ha uppnått minst god status år 2015. Undantag kan göras under vissa speciella omständigheter. Vi vet att några sådana undantag beslutades av vattendelegationerna 2009.

I december i år kommer vattendelegationerna, som är utsedda av regeringen, att besluta om nya uppdaterade åtgärdsprogram. Åtgärdsprogrammen riktar sig till myndigheter och kommuner och anger vad dessa ska göra i form av exempelvis tillsyn, rådgivning och ändrade eller nya föreskrifter. För närvarande är vattenmyndigheternas förslag till åtgärdsprogram ute på samråd. Detta pågår till och med den 30 april. Vattenmyndigheterna har skickat ut underlaget för samråd till en lång rad myndigheter, kommuner och organisationer. Vilka synpunkter som kommer att framföras i samrådet är ännu för tidigt att säga. Likaså är det för tidigt att veta på vilket sätt vattenmyndigheterna kommer att hantera synpunkterna och vilka omarbetningar som samrådet kommer att föranleda. Jag vill och kan inte föregripa den etablerade process som finns reglerad i bland annat vattenförvaltningsförordningen.

Jag vill däremot passa på att påminna om de krav på konsekvensanalyser som finns för vattendirektivets åtgärdsprogram. Enligt miljöbalken ska en analys av programmets konsekvenser från allmän och enskild synpunkt göras. Denna analys ska innehålla en bedömning av både de ekonomiska och de miljömässiga konsekvenserna av åtgärderna, och kostnader och nytta ska kvantifieras. Skyldigheten för vattenmyndigheterna att göra en sådan analys gäller förstås i lika hög grad för lantbruket som för alla andra sektorer som omfattas av åtgärdsprogrammet.

Anf. 2 ANDERS FORSBERG (SD):

Herr talman! Jag vill tacka för svaret från miljöministern. Min interpellation handlar om det så kallade vattendirektivet som genomförs i Sverige. Jag tror inte att det har undgått miljöministern att det har skapat en hel del oro runt omkring i landet.

Det är inte så att det bara drabbar lantbruket. Det drabbar också enskilda småskaliga vattenverk och de så kallade enskilda avloppen. Det finns över 365 000 enskilda avlopp. I båda fallen handlar det om miljardbelopp.

I början av november publicerade landets fem vattenmyndigheter sina förslag till ett åtgärdsprogram för att uppnå en god status. Mellan januari och april pågår nu öppna samrådsmöten runt omkring i Sverige.

På hundratals sidor redogörs för en mängd åtgärder som ska förbättra vattenkvaliteten. Risken är uppenbar att den stora förloraren är svenskt lantbruk och svensk landsbygdsbefolkning.

Vi kan jämföra med till exempel Norge. De har genomfört direktivet. Trots att det inte är ett EU-land har de valt att göra det. Men de gjorde det på två nivåer. I båda fallen är det politiska organ. Det finns först ett regionalt organ och slutligen regeringen.

När den svenska regeringen 2009 fick chansen att ta över frågan från de sakkunniga vattendelegationerna valde den under den tiden att passa. För mig blir det väldigt bakvänt när de regionala myndigheterna och deras sakkunniga organ ska rikta direktiv till centrala myndigheter.

Jag ifrågasätter inte beräkningsmetoderna som vattenforskarna använder sig av. Men jag konstaterar att sambanden inte är otvetydiga i något så komplext som ett ekosystem. Om en sjö är övergödd, beror det på dagens utsläpp eller på att det finns gamla föroreningar lagrade i till exempel bottensediment?

Jag kan också citera en LRF-ordförande i Skåne: Frågan måste upp på en högre nivå, som det är nu är varken Närings- eller Landsbyggsdepartementet ens med på vattenmyndigheternas sändlista. Ett medskick är att det verkar fungera väldigt dåligt med kommunikationerna.

Om nu det föreslagna åtgärdsprogrammet blir en verklighet skulle närmare 150 000 hektar produktiv jordbruksmark tas ur produktion. Dessutom skulle ytterligare 50 000 hektar odlas utan konstgödsel och bekämpningsmedel. Av naturliga skäl handlar det om bland de bästa odlingsmarkerna som finns i en region där en stor del av befolkningen bor.

Om man tittar till kostnaderna för lantbruket är det över 20 miljarder. Det nämns insatser som strukturkalkning på 1,7 miljarder, kalkfilterdiken på nästan 1 miljard, våtmarker på 12,9 miljarder, skyddszoner på en halv miljard, ekologiska funktionella kantzoner på 3 miljarder och så vidare.

En del av de åtgärderna kan säkert hämtas hem av lantbrukaren i fråga. Men det finns stora delar som är ytterst tveksamma. Bland annat nämner vattenmyndigheterna möjligheten att expropriera marken för vattenägare som ej frivilligt väljer att till exempel anlägga våtmarker och sedan återförsälja den. Det är som jag ser det ett synnerligen rättsosäkert sätt att hantera saken på.

Ett exempel är Grästorps kommun. Det är en kommun som ligger i västra Skaraborg. Den består av ungefär 15 000 hektar åkermark. Räknar man på den kostnad på 737 miljoner kronor som de blir påförda om vattendirektivet genomförs skulle det handla om 49 000 kronor per hektar.

Det är en kostnad på ungefär 5 miljoner för en lite större spannmålgård på Grästorpsläppen.

Min fråga till statsrådet är följande. Enligt miljöbalken får åtgärder inte orsaka icke-proportionerliga kostnader, vilket betyder att kostnaderna inte får vara större än miljönyttan. Anser statsrådet att en investeringskostnad som jag har beskrivit på ca 20 miljarder och löpande underhåll per år på 1,2–1,3 miljarder verkar fullt rimliga med tanke på att lantbrukets samlade intäkter är drygt 5,5 miljarder?

Anf. 3 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Jag kan svara på en del av frågorna, även om jag tror det skulle te sig lite konstigt att här i kammaren ta hela debatten om varje enskild åtgärd på den lokala platsen. Dessutom är åtgärdsprogrammet under samråd. Vi vet inte ännu vad man slutgiltigt på lokal och regional nivå kommer fram till för lösningar.

Låt mig först påminna om vattendirektivets men också de svenska miljömålets yttersta mål, det vill säga att vi ska ha ett vatten av god kvalitet. Vi ska glädjas åt de framsteg som vi har gjort de senaste årtiondena när det gäller att skydda vatten mot miljögifter och minska övergödningen men också vad gäller att bli mer medvetna om problemen för ekosystemen med fysiska hinder i strömmande vatten.

Herr talman! Vi jobbar med de problemen från många olika utgångspunkter. När Sverige ska implementera vattendirektivet är det naturligt att i samband med det integrera de processer som leder till de svenska miljömålen.

Interpellanten tycker att Sveriges regering har valt fel väg. Det var en väg som man valde för ett antal år sedan, men som jag fullt står bakom, att ha en regional vattenmyndighetsstruktur. Mitt intryck är att den nu efter ett antal år har börjat sätta sig.

Jag har haft en god dialog med vattenmyndigheterna. Senast häromveckan hade vi ett möte där samtliga vattenmyndigheter var företrädare tillsammans med landshövdingar och även statliga myndigheter med ansvar för vatten för att höra om den dialog som måste föras i samband med att vi nu går vidare och tar ytterligare steg i vattendirektivets införande.

När det gäller enskilda kostnader för enskilda åtgärder slänger sig interpellanten med mycket siffror. Jag tänker inte vidimera någon av dem härifrån, för dessa diskussioner är alldeles för vida. Det är ifrågasatt hur man jämför olika siffror mellan länder. Inte heller går det än så länge i det material som har nått departementet att verifiera vilka siffror det handlar om vare sig när det gäller enskilda lantbrukare eller lantbrukssektorn i dess helhet.

Vi konstaterar att konsekvensanalyser ska göras både av den ekonomiska effekten och av miljönyttan. Vi konstaterar även att de åtgärdsprogram som nu är i fokus för samrådsprocessen är program som riktar sig till kommuner och myndigheter i deras tillsynsarbete och i deras reguljära arbete med att hjälpa och få fram en reformering i Sverige som leder till en bättre vattenkvalitet. Det är alltså inte åtgärdsprogram som är direkt riktade till enskilda – enskilda lantbrukare, till exempel.

En enskild fråga som togs upp handlade bland annat om våtmarker. Vi vet att ett effektivt våtmarksarbete i Sverige har en stark betydelse för att

både minska övergödning och öka och stärka olika populationer av fågelarter och andra som är beroende av våtmarker.

Detta är ett arbete som vi har bedrivit framgångsrikt också tidigare med hjälp av kombinationer av stödpengar inom landsbygdsprogrammet, till exempel. Det finns flera sådana åtgärder man kan titta på när det gäller hur vi ska kunna fortsätta – allt för att vi ska få både en bra vattenkvalitet i framtiden och hållbara areella näringar, såsom jordbruket.

Anf. 4 ANDERS FORSBERG (SD):

Herr talman! Tack för svaret igen, miljöministern! Jag lyssnar på ministrarnas svar. Givetvis har jag inte någon tanke på att vi ska gå in i enskilda siffror, utan det här är exempel från vattenmyndigheten själv. Oavsett vem som ska stå för notan måste någon göra det. Om man ska följa principen polluters pay principle är det lantbruket, och annars får någon annan ta på sig det. Om man tittar på lantbrukets kostnader är ganska mycket av det historiska kostnader, som jag är tveksam till.

Ministern talar också om att vattendelegationerna har en god dialog och att det verkar fungera bra. Det är inte de signaler jag får, även om det säkert finns sådant. Det finns ett problem här, och det är att det blir en form av tjänstemannastyre. Jag tycker att den politiska realiteten måste in i frågan.

Jag ska nämna de investeringar i miljöåtgärder som jag har beskrivit tidigare. Det krävs förutsättningar för ett lönsamt företagande med lika villkor på en konkurrensutsatt marknad. För mig riskerar detta att bli ett gigantiskt självsmål för svenskt lantbruk men också för svensk vattenvård.

Nyligen släppte Havs- och vattenmyndigheten ett utredningsförslag om vattenprovtagning där lantbruket skulle bekosta provtagning av vatten för 20–40 miljoner kronor per år. Samtidigt kommer åtgärdsförslag från de regionala vattenmyndigheterna som kostar 1,2–1,3 miljarder per år och dessutom stora investeringar på kanske 20 miljarder. Utöver detta har regeringen aviserat andra förslag som jag anser vara direkt skadliga.

Man måste titta på en implementering av vattendirektivet. Politiska intressen måste i det här fallet vara samhällsintressen som man väger mot varandra. Det måste kunna gå att förena god vattenkvalitet med en god svensk matproduktion. Då krävs lönsamma företag, som jag ser det.

Låt mig citera från s. 218 i åtgärdsprogrammet: ”En stor del av åtgärderna föreslagna i detta åtgärdsprogram påverkar inte heller jordbruksproduktionen i någon nämnvärd omfattning. Sedan finns det vissa åtgärder som kommer att bli svårare att förena med lönsamhet i jordbruket. Vissa kostnader förväntas lantbrukarna bära i linje med förorenaren betalar, medan det för andra kostnader föreslås styrmedel som ersätter lantbrukaren för de ökade kostnaderna. Jordbruk hör, i viss utsträckning, även till vinnarna av detta åtgärdsprogram.”

Detta är märkligt. Först säger man att det inte är några kostnader, sedan säger man att det kanske kommer att kosta lite och till sist att jordbruket faktiskt kommer att tjäna på det här. Jag köper inte det.

Sammanfattningsvis visar detta att vattenmyndigheterna och dess beslutsorgan vattendelegationerna inte är en lämplig beslutsordning. Det behövs politiska avvägningar i mycket svåra frågor. Det är närmast beklämmande att behöva konstatera hur små mängder fosfor man beräknas spara med alla dessa hektar av olika skyddszoner och våtmarker. Det

kanske handlar om något enstaka hekto per hektar ytenhet. Det är alltså ytterst små mängder.

Jag vill hävda att merparten av de åtgärder som är föreslagna är synnerligen ineffektiva. Ineffektiva åtgärder som är genomförda med metoder som inte hör hemma i en rättsstat anser jag inte att man ska lägga ut på lantbruket. Vi kan också lyfta frågan om huruvida ministern tycker att det är rimligt att fem regionala myndigheter ska hantera dessa svåra avvägningar.

Min fråga till statsrådet är följande: Anser miljöministern att det är rimligt att Sverige som enda land i EU har valt vägen med regionala myndigheter och experter i råden som fattar bindande beslut med miljön i centrum? Övriga länder låter politiska församlingar avväga miljökraven med beaktande av jordbruket och landsbygdens konkurrenskraft. Anser statsrådet att det är rimligt?

Anf. 5 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Anser vi att det är rimligt med regionala myndigheter i Sverige? Det gör vi på många områden. Det är inte minst viktigt för att kunna möta de problem som finns på miljöområdet, för de är ofta regionalt och lokalt behäftade. Det är en annan kontext för jordbrukare, miljögifter och övergödningssproblematik i södra Sverige än i norra Sverige.

Herr talman! Vi inrymmer i vårt land många olika naturtyper. Jag tror att det är viktigt att i ett sådant land ta hänsyn till detta när man fattar effektiva men också hänsynsfulla miljöbeslut. Jag är inte förvånad över att Sverige sedan ganska lång tid tillbaka har en regionaliserad struktur för många områden. Det är också ett sätt att föra dialogen närmare de boende. Inte minst tror jag att många näringsidkare och även jordbruksföretagare har en lättare och närmare dialog med regionala myndigheter än de skulle ha haft med centrala myndigheter som Jordbruksverket – eller med regeringen, som interpellanten föreslår ska fatta alla beslut.

Däremot kan jag lugna interpellanten med att det finns ett politiskt avvägande i denna struktur. Det åtgärdsprogram som nu är ute på samråd kommer också att kunna innehålla att kommuner eller myndigheter anser att de åtgärder som föreslås går utöver den lagstiftning och de möjligheter de har. De kan också påkalla att regeringen därför måste avväga programmets åtgärder.

Jag ser framför mig att vi kommer att få en god regional dialog. Den kan naturligtvis bli bättre, om det har funnits och fortfarande finns problem på sina håll. Den dialog jag talade om är också dialogen *mellan* myndigheterna, som har varit viktig i sammanhanget. Den är inte minst viktig för utkomsten.

Det kommer att lyftas upp ett antal politiska frågor som vi kommer att behöva ta ställning till också på regeringsnivå. Det vi har för ögonen är att vi ska jobba aktivt för att förbättra vattenkvaliteten. Det är någonting som gör Sverige rikare som land i framtiden, och det är någonting som också gör våra jordbruksföretag tryggare och mer hållbara för framtiden. Om de ska kunna producera bra mat är bra vatten en ingångsfaktor.

Jag kan påminna om den nyhet som återigen var på tapeten i Sverige i går om risprodukter som innehåller arsenik. Anledningen är just att man har arsenik i grundvatten och i vattenresurser som tas upp av risplantan. Om vi skulle få ökade bekämpningsmedelsrester i grundvattennivåerna,

vilket har detekterats bland annat i Skåne, blir det ett problem också för matproduktionen. Därför är detta ett gemensamt ansvar för hela samhället. Det kommer såväl de kommande matkonsumenterna som matproducenterna och jordbrukarna till del.

Jag är övertygad om att vi kan hitta en bra balans mellan vad som är rimliga kostnader för en aktör att hålla och vad som är rimliga och möjliga stöd för samhället att ge i denna process.

Anf. 6 ANDERS FORSBERG (SD):

Herr talman! Jag tackar miljöministern ännu en gång för svaret. Jag hade egentligen inte förväntat mig att ministern skulle säga något annat, men jag noterar ändå att hon nämner att hon vill öppna upp en dialog. Det är viktigt i det här läget. De signaler som jag får från framför allt lantbrukare ute i landet är nämligen att det finns en stor oro, speciellt i det allmänt tuffa läget för lantbruket. Vi har ju haft debatt om till exempel mjölkböndernas villkor och om en griskris. Och då är lantbruket inte betjänt av det här.

Det finns också andra delar, till exempel vattenkraftverken. Vi kan kalla detta för en vädjan eller för att lyfta upp frågan, men det handlar om att det är viktig fråga som är aktuell nu.

Givetvis ska vi verka för bra sjöar, vattendrag och havsområden vilket nämns i interpellationssvaret. Frågan handlar inte om det, utan frågan är om det är rimliga insatser i förhållande till vad vi får ut. Och vad blir miljönyttan om vi investerar de 20 miljarderna? Det måste finnas en koppling mellan miljönytta och kostnader, precis som miljöbalken säger. Det måste finnas proportionalitet. Min interpellation handlar delvis om det.

Mitt medskick till ministern är att det måste finnas någon form av överklagandeinstans i det här läget. Det är väldigt viktigt att man som enskild måste kunna överklaga besluten.

Jag tackar för debatten och vill framför allt skicka med det. Vi kommer säkert att mötas fler gånger.

Anf. 7 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Även jag vill tacka för en god debatt. Jag tror, vilket jag inledde med, att vi kommer att återkomma till just åtgärder för att förbättra vattenkvaliteten men också till hur åtgärder i balans kan stärka reella näringar såsom jordbruksnäringen. Det är viktigt att vi kan producera god mat i rikliga mängder i framtiden. Då behövs en sådan balans.

Jag kan också intyga för interpellanten att det svenska rättssystemet säkerställer att man som enskild har möjlighet att pröva beslut när de kommer. Åtgärdsprogrammen är riktade till myndigheter och kommuner. Det är alltså först i deras verksamheter, när de går vidare med föreskrifter och tillsynsåtgärder, som det riktas direkt mot den enskilde lantbrukaren. Förhoppningsvis har det innan dess funnits en dialog så att tillsynen kan gå i takt, så att vi kan förbättra vattenkvaliteten tillsammans och få ett friskare vatten.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 5 Svar på interpellation 2014/15:279 om miljöskadliga subventioner

Anf. 8 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Jens Holm har frågat mig om jag avser att ta initiativ till en plan för att fasa ut miljöskadliga subventioner och om den i så fall inbegriper även de skatterelaterade miljöskadliga subventionerna.

Låt mig först tydliggöra att jag delar Jens Holms syn att åtgärder mot miljöskadliga subventioner behöver vidtas, såväl internationellt som nationellt. Och jag kan försäkra Jens Holm att jag tar denna fråga på stort allvar.

OECD konstaterar i sin granskning av Sveriges miljöpolitik att Sverige var tidigt med att införa ekonomiska styrmedel. Vi har varit ett föregångsland inom miljöbeskattningen. Men det var på 1990-talet och i början av 2000-talet. Sedan dess har skatteintäkterna som andel av bnp minskat och ligger nu under genomsnittet i EU. OECD rekommenderar Sverige att ytterligare utvidga användningen av miljöskatter och prissättningsinstrument, även inom andra områden än energianvändning. OECD lyfter även upp exempel på snedvridande incitament inom klimat- och energibeskattningen och rekommenderar oss att systematiskt justera skattesatser för att upprätthålla skatternas incitaments- och intäktsgenererande funktion. OECD rekommenderar särskilt en systematisk utvärdering av incitamentsmixen i transportsektorn.

Regeringens ambition är att miljöskatternas styrande effekt ska öka. Stimulanser och ekonomiska styrmedel ska användas för att ställa om Sverige i en mer hållbar riktning. Det handlar om helt nya skatter, återinförande av tidigare använda skatter och höjning av befintliga skatter och minskade skattenedsättningar som är miljöskadliga.

Rent principiellt håller jag med Jens Holm, men skattenedsättningar, miljöskadliga subventioner, måste fasas ut på ett långsiktigt och ansvarsfullt sätt. Det är en balansgång mellan likvärdig hantering av alla sektorer och effektivitet i skattesystemet. Samtidigt måste vi beakta till exempel kostnadsnivåer i andra länder för konkurrensumsatt verksamhet. Annars riskerar vi att produktion och därmed utsläpp bara flyttar till andra länder.

I stället för att ta fram en särskild plan för utfasning av miljöskadliga subventioner kommer regeringen i arbetet med förändringar av miljöskatterna beakta hur vi ska minska de miljöskadliga subventionerna. Det pågår en kartläggning av potentiellt miljöskadliga subventioner inom relevanta verksamhetsområden genom regeringens uppdrag till berörda myndigheter, dock ej de skatterelaterade eller EU-relaterade.

Jens Holm lyfter särskilt fram kärnkraftsfrågan. I regeringsförklaringen står det tydligt att kärnkraften ska bära en större andel av sina samhällsekonomiska kostnader, att säkerhetskraven ska skärpas och att kärnavfallsavgiften ska höjas. I december 2014 beslutade regeringen därför att höja den avgift som säkerställer att kärnkraftsindustrin tar hand om sina restprodukter på ett säkert sätt.

Vårt arbete med att minska miljöskadliga subventioner på internationell nivå fortsätter. Sverige är med i gruppen Friends of Fossil-Fuel Subsidy Reform som verkar för att främja avvecklingen av fossilbränslesubventioner genom att bland annat mana på och följa upp

G20-ländernas åtgärder för att minska fossilbränslesubventioner. Vi har också under flera år stöttat organisationen Global Subsidies Initiative och deras verksamhet i bland annat Indonesien. Just Indonesien har visat sig vara ett positivt exempel där man arbetar aktivt för att fasa ut de subventionerade priserna på fossila bränslen.

Jag vill sammanfattningsvis försäkra Jens Holm att jag och regeringen tar frågan om miljöskadliga subventioner och vikten av effektiva och kraftfulla ekonomiska styrmedel inom klimat- och miljöområdet på stort allvar.

Anf. 9 JENS HOLM (V):

Herr talman! Jag vill tacka klimat- och miljöministern för svaret på min interpellation om miljöskadliga subventioner.

Precis som ministern framförde driver Sverige i många internationella sammanhang frågan att så kallade miljöskadliga subventioner ska fasas ut. En miljöskadlig subvention kan vara en skattenedsättning eller ett bidrag från staten till en verksamhet som försämrar för miljön, som gör att utsläppen ökar, att Östersjön fortsätter övergödjas eller någonting annat.

Det är en viktig fråga att sätta fokus på. I världen uppgår de samlade fossilsubventionerna till drygt 500 miljarder dollar. Det är mer än fyra gånger så mycket som världen ger i olika former av stöd till förnybar energi.

Jag tog upp frågan om miljöskadliga subventioner första gången redan 2012 med den dåvarande miljöministern. Då fick jag höra att regeringen jobbade med frågan. Man kartlade de miljöskadliga subventionerna, och de skulle fasas ut.

Kartläggningar har gjorts. Miljöministern refererade till OECD:s granskning av den svenska ekonomiska politiken och att OECD mycket riktigt tar upp att Sverige var tidigt, först i världen, med att införa till exempel en koldioxidskatt. Men de påpekar att vi fortfarande har mycket subventioner till miljöförstörande verksamhet.

Naturvårdsverket gjorde en kartläggning redan 2005 som de sedan uppdaterade 2011. Den kartläggningen visar jag nu för kammarens ledamöter. Den är en genomgång av de samlade svenska miljöskadliga subventionerna. De uppgår till nästan 50 miljarder kronor om man summerar den långa listan av skattenedsättningar och rena bidrag i form av

- nedsättningar av koldioxidskatt för torvbrytning
- bidrag till yrkesfisket
- helt skattebefriad flyg- och sjöfart
- skattenedsättningar för gruvindustrin
- reseavdrag som gynnar privatbilism
- förmånsbilsbeskattning, då tjänstebilar främjar att man åker mycket bil i tjänsten
- rena bidrag till jordbruket, till ökad köttkonsumtion och så vidare.

Det är pengar som självklart skulle kunna göra mycket stor nytta på annat håll. Och framför allt skulle utsläppen inte öka i den utsträckning de gör om vi inte hade subventionerna. Vi skulle kunna göra en stor gärning för miljön.

I sitt svar till mig säger ministern att det är viktigt att fasa ut de miljöskadliga subventionerna. Därför skulle jag vilja fråga Åsa Romson: Var finns utfasningsplanen för de miljöskadliga subventionerna? I internationella sammanhang säger vi att andra länder ska fasa ut sin dåliga verksamhet, men varför gör vi det inte också i Sverige? Varför, Åsa Romson, hanterar vi inte de skatterelaterade miljöskadliga subventionerna? Om man tittar på granskningen är det en lång räckta av ...

Anf. 10 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Tack för engagerade inlägg från Jens Holm om miljöskadliga subventioner! På den principiella nivån är det lätt att komma överens i kammaren om att fasa ut miljöskadliga subventioner. Det ligger i själva definierandet. När man väl har definierat vad som är en miljöskadlig subvention då är man också överens om att den är skadlig och dålig för samhället.

Problemet uppstår när man går ned i varje enskild åtgärd för att se om man kan bli överens om att det är en miljöskadlig subvention eller om det är en rimlig nedsättning – det gäller dem som är skatterelaterade i Sverige – för att möjliggöra ett relativt högt skattetryck, åtminstone initialt, i reformen.

Vi kan ta energibeskattningen som exempel. Jag håller med Jens Holm om att vi ska gå mot en utfasning, och det gör vi också på en del av utfasningssidorna. Samtidigt finns det flera områden kvar. Den aviserade översynen av flyget, att flyget inte ska undantas sina miljökostnader, är något som Jens Holm och jag var överens om i den budgetproposition som vi lade fram i höstas. Det behöver vi titta på.

Om vi ska titta på differentieringen i miljöskattehänseende ska vi nog också ta med den politiska parameter som innebär att man, när man inför eller höjer en miljöskatt, i ett första steg kanske inte politiskt kan få tillräckligt starkt stöd om man gör det generellt över alla sektorer och i samma höjd. I stället måste man kanske initialt gå fram på ett sätt som gör att man får den relativt höga för vissa sektorer men inledningsvis måste undanta andra eftersom det finns omställningsprocesser. Jag är angelägen om att det arbetas aktivt med omställningsprocesserna så att vi kan fasa ut det här.

Om vi tittar på det politiska spektrumet är jag inte förvånad att vi får en differentiering av till exempel miljöskatter när de införs. Det är inte allomtaget bra för miljön om man säger att man bara kan lägga miljöskatterna på den nivå som är den minsta gemensamma nämnaren, det vill säga den sektor som är mest känslig, accepterar den nivån och kan inte höja den i de sektorer som kan ha högre omställningstryck. Det skulle i den rapport som bland annat Naturvårdsverket använder sig av, och enligt den metodologi som används internationellt, ändå betecknas som en potentiellt miljöskadlig subvention, men egentligen är det en differentiering som är anpassad för att kunna använda till exempel skatteinstrumentet som ett effektivt miljöpolitiskt verktyg.

Jag tycker att vi ska hålla oss till den komplexare bilden och se att det bakom sådana åtgärder också finns andra förhållanden att se på. Ett exempel är Indonesien, om vi nu ska ta ett internationellt exempel. Där framstår stora bränslesubventioner till befolkningen, ut i konsumentledet, från vårt perspektiv som fullständigt miljöknäppa, men de har naturligtvis haft en social dimension i samhället som byggt på politisk makt och så vidare. Att bryta det tar tid och kräver större omställningsprocesser. Nu har Indonesien kommit vidare och inser att det går att implementera ett system där man successivt tar bort subventionerna.

Jag är glad att Sverige är ett av de länder som kan bidra till borttagandet. Det finns mycket att göra för att ta bort potentiellt miljöskadliga subventioner ur systemet samtidigt som vi jobbar med en progressiv miljölagstiftning och drar fram bra exempel.

Anf. 11 JENS HOLM (V):

Herr talman! Jag vill börja med att be om ursäkt för att jag överskred talartiden.

Jag kan hålla med klimat- och miljöministern om att det är lättare att principiellt fasa ut miljöskadliga subventioner. I praktiken kan det vara svårare eftersom det uppstår olika intressekonflikter. Det jag saknat från den tidigare regeringen, och tyvärr också från den nuvarande, är ett mer samlat grepp och en utfasningsplan. Jag kommer ihåg vad som stod i den budget från Socialdemokraterna och Miljöpartiet som dessvärre inte gick igenom. Jag vill minnas att det på s. 81 stod att man skulle verka för en global utfasning av de miljöskadliga subventionerna – en global utfasning.

Jag får känslan av att det är lättare att säga att andra länder ska fasa ut sina miljöskadliga subventioner, men om vi verkar för att andra länder ska göra det – vilket slagits fast i Nagoyaavtalet om biologisk mångfald och i EU:s färdplan för ett resurseffektivt Europa – varför gör vi det då inte i Sverige? Där är alltså utfasningssiktet klart, men varför har vi det inte i Sverige?

Den tidigare borgerliga regeringen tog bort koldioxidskatten för kraftvärmén. Är det bra eller dåligt ur ett miljöperspektiv, Åsa Romson? Torvbrytningen är helt befriad från koldioxidskatt. Är det en bra subvention, Åsa Romson? Vi har ett reseavdrag som gynnar massbilism, dessutom till stor del i våra storstäder där man inte behöver åka bil. Är det bra eller dåligt, Åsa Romson?

Det finns ett stort antal miljöskadliga subventioner som Naturvårdsverket radar upp och som jag är helt övertygad om att regeringen skulle kunna lägga in i en utfasningsplan och säga att de ska bort. Sedan finns det andra subventioner och stöd som kan vara lite svårare att fasa ut därför att de kanske har viktiga regionalpolitiska fördelar eller kan gynna personer med låga inkomster och sådant. Det måste i så fall vägas för och emot, det förstår jag också, men varför, Åsa Romson, tänker regeringen inte anta en plan, en strategi, för att fasa ut de miljöskadliga subventionerna? Med det menar jag att vissa subventioner kanske helt enkelt ska finnas kvar för att de har andra fördelar även om de belastar miljön.

Varför adresserar ni inte de skatterelaterade miljöskadliga subventionerna? Om vi tittar på OECD:s granskning och Naturvårdsverkets kartläggning ser vi att det finns sida upp och sida ned

med olika former av skattenedsättningar och skattebefrielser för fossil energi. Om man inte tar tag i de skatterelaterade miljöskadliga subventionerna, Åsa Romson, missar man en stor del av det som smutsar ned vår natur och det belastar statskassan med mycket pengar, pengar som vi skulle kunna använda till någonting bättre.

Anf. 12 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Jag tror att jag måste påminna Jens Holm om att det jag sa var att vi tittar både på de skatterelaterade potentiellt miljöskadliga subventionerna och på de icke-skatterelaterade och EU-relaterade. Beträffande de icke-skatterelaterade och EU-relaterade finns en pågående utredning som den förra regeringen tillsatte – man tittar på dem i ett speciellt sammanhang – medan det beträffande de skatterelaterade är mer effektivt att i det löpande arbetet, till exempel i budgetarbetet när man ständigt diskuterar skatternas utformning och möjligheter till utveckling och förändring, tar med sig att man, där det är möjligt, går bort från differentieringar som blir potentiellt miljöskadliga. Jag tror att det är mer effektivt att göra det arbetet löpande. Annars riskerar vi att hamna i en diskussion som jag inte är helt säkert på befrämjar en aktiv utfasning av de potentiella nedsättningarna i skattesystemet, alltså om vi först ska ha ett system som tittar på vilka vi ska definiera som potentiellt miljöskadliga. Det är bättre att pröva dem löpande i det skattearbete som sker vad gäller budgeten.

Precis som Jens Holm säger handlar det inom energi- och transportsektorn framför allt om skatterelaterade nedsättningar som man måste vända och vrida på. En diskussion som finns i samhället gäller till exempel reseavdragen och på vilket sätt det snedvrider. Samtidigt vet vi att de flesta människor uppfattar reformen med reseavdrag som ett stöd för att människor ska kunna bo på olika ställen och ändå ta jobb i de starka arbetsmarknadsregionerna.

Men precis som jag sa angående att inkludera flygets miljökonsekvenser bättre i dess prisbild är detta saker som regeringen är öppen för att titta på för att se om man kan hitta lösningar som både gör att det blir ett rättvisare system och gör att vi når de sociala följder vi vill ha. Vi vill möjliggöra för människor att bo i hela landet, och man ska också kunna ta sig till jobbet. Men vi vill även möjliggöra en effektiv miljöpolitik. Det är därför Naturvårdsverket gör en uppdatering av den här studien, så att det finns diskussionsunderlag för oss politiker.

I frågan om huruvida vi ska göra en nationell plan kan jag säga att det i dag finns propåer från riksdagen om planer för väldigt mycket. Det är handlingsplaner för det ena och det andra. Ibland kan det vara logiskt och viktigt för regeringen att se att allting kanske inte blir bättre för att man lägger det i en nationell plan. En del arbete kan man faktiskt göra löpande i den ständiga revideringen i samband med budgetarbetet, till exempel av skatteundantagen. Men jag emotser också gärna att titta vidare på de delar som det nu tittas på när det gäller de icke skatterelaterade miljöskadliga subventionerna.

I sin uppdatering från 2011 lyfter Naturvårdsverket särskilt fram elcertifikatssystemet, fördelningen och auktioneringen av utsläppsrätterna samt jordbrukssektorn och fiskesektorn. Det är lite olika typer av åtgärder som man behöver verka för. Bland annat är det känt att Sverige verkar

starkt för att vi ska öka den auktionerade delen inom EU:s utsläppshandel.
Det är ett sätt att verka både nationellt och globalt för att minska potentiellt
miljöskadliga subventioner.

Prot. 2014/15:64
20 februari

Anf. 13 JENS HOLM (V):

Herr talman! Det finns absolut ingen motsättning mellan att å ena sidan justera skattesatser i det löpande arbetet för att se till att utsläppen minskar och att å andra sidan se till att omfördelningen från rik till fattig blir rättvisare. Det ser jag som en självklarhet i en progressiv regerings arbete.

Men det är samtidigt så att vi nu har en kartläggning. Både Naturvårdsverket och OECD tar upp det här. Man konstaterar att de samlade miljöskadliga subventionerna uppgår till ungefär 50 miljarder kronor. I internationella sammanhang pratar vi om utfasning av dessa miljöskadliga subventioner.

Då tycker jag att det är lite magert av klimat- och miljöministern att säga att man sköter det här i det löpande arbetet. Det finns ett antal subventioner som vi redan här och nu vet är väldigt dåliga, i alla fall som jag ser det, som skattenedsättningen för torvbrytning och att man tagit bort koldioxidskatten för kraftvärme. Reseavdraget, som vi pratade om, borde självklart göras om, så att det inte är storstadsbor som kan åka kollektivt som gynnas av det. Vi har försäkringsansvaret för kärnkraften, som ministern och jag har debatterat tidigare. Det finns internationella krav att det ska höjas till 12 miljarder kronor, men det är någonting som Sverige inte har genomfört.

Alla de här sakerna borde man se i en helhet. Sedan är det bara att beta av dessa miljöskadliga subventioner en efter en. Jag tycker att det är olyckligt att man inte tittar särskilt på de skatterelaterade subventionerna; ministern säger i sitt svar att dessa inte ingår i granskningen.

Herr talman! Det känns som att det finns skäl att fortsätta att hålla koll på den här frågan. Det är inte okej att betala miljarder kronor till det som smutsar ned.

Anf. 14 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP):

Herr talman! Jag håller med Jens Holm om att vi ska fortsätta att titta på de skatterelaterade subventionerna. Däremot tror jag inte att vi i dagsläget är betjänta av att först samla oss till en nationell plan och sedan göra arbetet. Jag skulle vilja göra arbetet redan nu.

Att vi betalar en massa för de här subventionerna innebär på skattesidan att vi inte tar ut tillräckligt i miljöstyrande skatt. Där är regeringen väldigt tydlig. Vi vill att de miljöstyrande skatterna ska öka, och det jobbar vi hårt med. Jag tror att det är viktigare att få en skattemix som i totalen leder till att det blir effektivare ur miljösynpunkt. I det arbetet är det en viktig komponent att se till att man inte får undantag och differentieringar som leder till "fickor", vilka gör att det blir ännu sämre för miljön men inte heller bra i den andra ändan.

I grunden tycker jag att vi ska ha ett system där man beskattar tydligt på miljöutfallet. Men man måste också ha med sociala dimensioner, till exempel en aktiv fördelningspolitik, för att klara de sociala klyftorna. Det är ett annat sätt, och det har Sverige använt på stora delar av skattemarknaden.

Utomlands har man en omvänd problematik. Där försöker man så att säga ta in sociala dimensioner i miljöskattediskussionen, och då märker vi att det blir problem. Då blir det snarare så att man inte ens går fram med miljöskatter på bränslesidan för att se till att bränslena faktiskt betalar sina miljökostnader. I stället får man, som det varit i Indonesien, stora subven-

tioner till hushållen i den delen och väldigt stora utsläpp men ingen aktiv fördelningspolitik. En sådan står dock jag och regeringen för.

Prot. 2014/15:64
20 februari

Överläggningen var härmed avslutad.

*Svar på
interpellationer*

§ 6 Svar på interpellation 2014/15:252

Talmannen meddelade att försvarsminister Peter Hultqvist på grund av sjukdom var förhindrad att vid dagens sammanträde besvara interpellation 2014/15:252 av Hans Wallmark om försvaret och höjda arbetsgivaravgifter för unga.

§ 7 Svar på interpellation 2014/15:231 om regeringens vilja att låna till bidragshöjningar

Anf. 15 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Fredrik Schulte har frågat mig varför regeringen lånar till bidragshöjningar.

Regeringen vill utforma en arbetslöshetsförsäkring som stimulerar till omställning på arbetsmarknaden samtidigt som den säkerställer människors ekonomiska trygghet i perioder av arbetslöshet. Ersättningen i arbetslöshetsförsäkringen urholkades märkbart under de borgerligas åtta år i regeringsställning, vilket har bidragit till att Sverige har en lägre ersättningsnivå än flera andra EU-länder.

De förslag som regeringen har presenterat i budgetpropositionen innebär att en arbetssökande får en mer rimlig ersättning. En mer rimlig ersättning gör det möjligt att upprätthålla en skälig levnadsstandard under den tid det tar att hitta ett arbete som matchar kompetensen. Det bidrar till att arbetstagarnas otrygghet minskar, vilket ökar omställningsförmågan i hela ekonomin och kan ha positiva effekter för rörligheten på arbetsmarknaden.

De offentliga finanserna befinner sig i ett bekymmersamt läge. Ofinansierade skattesänkningar har medfört att underskotten i de offentliga finanserna har vuxit år efter år, trots att konjunkturläget har förbättrats. De senaste årens ofinansierade skattesänkningar måste ersättas av en ordning där reformer genomförs på ett ansvarsfullt sätt. Samtliga reformer som regeringen har föreslagit har därför varit fullt finansierade. Det gäller såväl förslaget om att höja taket i arbetslöshetsförsäkringen som övriga föreslagna reformer.

Anf. 16 FREDRIK SCHULTE (M):

Herr talman! Vi ska alltså debattera varför regeringen vill att vi lånar pengar och skickar notan till den unga generationen – som sedan kommer att få betala av en högre statsskuld – för att höja bidragen för dem som inte arbetar. Jag tycker att det finns tre intressanta saker att säga med anledning av Magdalena Anderssons svar.

Det första är att statsrådet väldigt snabbt kommer in på en diskussion om att vi måste få offentliga finanser i balans och att vi har haft underskott. Vi har haft en höst då finansministern pratat mycket om att ladorna är tomma och att vi måste spara pengar. Vad gör då finansministern? Jo, hon går till riksdagen och lägger fram en budget som innebär att man höjer utgifterna för staten. Man ökar statens spenderande med 120 miljarder kronor över fyra år. Av dessa 120 miljarder kronor kommer 40 miljarder att vara lånade pengar. Finansministern lånar alltså pengar och använder dem till att höja bidragen för dem som inte arbetar. Man kan konstatera att resonemanget om att vi måste fylla på ladorna och spara pengar är ganska ihålligt, eftersom finansministern lånar pengar till bidragshöjningar.

Det andra man kan konstatera är att höjda bidrag för dem som inte jobbar inte skapar några nya jobb. Det skapar färre jobb att höja bidragen, och det finns ett antal skäl till det. Framför allt är det så att man minskar drivkrafterna för arbete när man höjer bidragen för dem som inte arbetar.

Det gör att vi får en sämre matchning på den svenska arbetsmarknaden. Det finns många arbetslösa, men det finns också många lediga jobb. Men det är svårt för de lediga jobben och de arbetslösa att hitta varandra.

Det finns flera skäl till det. Ett är att vissa arbetslösa kanske inte har rätt utbildning för att ta de jobb som finns. Men om det inte lönar sig att arbeta kommer färre människor att söka jobb, och de kommer att söka färre jobb. Trycket på att söka fler och fler jobb minskar.

Människor kommer också att bli mer kräsna. Jag tror att vi alla har exempel på människor i vår närhet som har varit tillfälligt arbetslösa – jag har det i min egen familj – och som har valt att inte söka en viss typ av jobb eftersom de tycker att det inte riktigt är det de vill göra.

Ett bra exempel är att det varje sommar kommer ungefär 10 000 bärplockare till Sverige. För 20 år sedan, när finansministern och till och med jag var unga, var bärplockning något som svenska ungdomar ägnade sig åt. Men i dag är det inte tillräckligt spännande.

Det här är inte bara någonting som jag tycker. Det här är någonting som IFAU, OECD och så gott som all forskning belägger. När man höjer bidragen för dem som inte arbetar kommer intresset för att söka sig ut på arbetsmarknaden att bli mindre.

Det tredje och kanske viktigaste skälet är detta: Om man för lånade pengar höjer bidragen för dem som inte arbetar skapar man ett omoraliskt samhälle. Man skapar ett samhälle där det inte lönar sig att arbeta.

Det som kommer att hända om Socialdemokraterna får igenom sin politik är att den arbetslöse advokaten kommer att få mer pengar för att inte jobba än servitrisen som fått sitt första jobb får för att slita 40 timmar i veckan. Det skapar en bidragskultur, ett Bidragssverige, som vi inte vill ha tillbaka.

Anf. 17 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Jag vill börja med att framhålla att arbetslöshetsförsäkringen är en försäkring. De arbetsföra är med och betalar in till den försäkringen.

Det ska löna sig att arbeta, säger Fredrik Schulte. Han är väldigt orolig över att den förbättring av a-kassan som regeringen föreslog skulle göra det olönsamt att arbeta.

Jag vill bara upplysa Fredrik Schulte om att den genomsnittliga ersättningsnivån i Sverige har sjunkit till 55–60 procent av lönen. Det är inte så att man får över 100 procent av lönen när man arbetslös. Tvärtom är det så att något fler kommer att kunna få ut 80 procent av lönen i ersättning under 100 dagar.

Poängen med arbetslöshetsförsäkringen, kombinerad med en aktiv arbetsmarknadspolitik, är att det ska vara möjligt för människor att ställa om. Det är viktigare än någonsin. Vi befinner oss i en globaliserad värld där vi har en hög omställningstakt i ekonomin. Den är mycket hög, och det gör att jobb kommer och jobb försvinner.

För att arbetstagare ska kunna känna sig trygga i den omställningen behöver vi både en aktiv arbetsmarknadspolitik och en fungerande omställningsförsäkring. Regeringens bedömning är att vi inte har det i dag. Vi har varken en aktiv arbetsmarknadspolitik, där man kan få stöd till omställning via till exempel vidareutbildning, eller en tillräckligt väl fungerande omställningsförsäkring.

Problemet i länder som inte har den här omställningstryggheten är att man där inte får en lika bejakande inställning till förändring som vi har i Sverige. Det ser man i internationella undersökningar: Sverige är ett av de länder i världen där man är mest positiv och benägen att ta till sig det nya. Man säger ja till globalisering, man är positiv till framtiden och man tror på omvandling. Det är klart att en av de viktiga orsakerna till det är att vi har haft ett väl fungerande omställningssystem där man har kunnat känna sig trygg i förändring.

Den svenska fackföreningsrörelsen har till skillnad från fackföreningsrörelser i andra länder inte satt käppar i hjulet för omvandling och omstrukturering utan tvärtom varit med och bidragit konstruktivt. Det betyder mycket för omvandlingsmöjligheterna och omvandlingstrycket, och på sikt betyder det också mycket för tillväxten i landet.

Att försämra och förstöra arbetslöshetsförsäkringen samtidigt som man monterar ned den aktiva arbetsmarknadspolitiken är ett sätt att minska omvandlingsbenägenheten och sänka omvandlingstrycket i det svenska samhället. Det skulle vara mycket dåligt för tillväxt och sysselsättning.

Vi ser också att det inte finns något enkelt samband mellan arbetslöshetsförsäkring och arbetslöshet. Det är tvärtom så att länder som har väl fungerande trygghetssystem och omställningssystem också har lägre arbetslöshet än länder som inte har de omställningsmöjligheterna.

Anf. 18 FREDRIK SCHULTE (M):

Herr talman! Man kan konstatera några intressanta saker med finansministerns svar.

Det första är att finansministern vill tala så lite som möjligt om själva a-kassehöjningen, själva bidragshöjningen. Hon vill tala mer om omställning på arbetsmarknaden och en aktiv arbetsmarknadspolitik. Låt oss hålla isär de frågorna.

Det andra man kan konstatera är att Magdalena Andersson valde att inte kommentera resonemanget om att ha offentliga finanser i balans och få bukt med underskottet samtidigt som hon vill höja utgifterna med 120 miljarder och öka statsskulden med 40 miljarder. Hon vill alltså låna till bidragshöjningar. Det kommenterade hon inte, och det finns nog en

anledning till det. Det resonemang som finansministern för går helt enkelt inte ihop.

Vidare till själva a-kassan, som för övrigt är 60 procent försäkring och 40 procent bidrag. Resonemanget om att det skulle vara en försäkring är alltså mest ord, mest semantik.

Låt oss bli väldigt konkreta. Den arbetslöse advokaten eller börsmäklaren får i dag en a-kassa på ungefär 15 000. Den a-kassan vill finansministern och Socialdemokraterna höja till 20 000. Den arbetslöse börsmäklaren får en "lönehöjning", alltså en bidragshöjning, på 5 000 kronor i månaden.

Det här kan man jämföra med servitrisen. Jag har ett väldigt konkret exempel: en kompis lillasyster som relativt nyligen fick sitt första jobb som servitris och var väldigt glad över det. Hon tjänar ungefär 18 000 i månaden. Det är ett ganska tufft jobb att vara servitris: 40 timmar i veckan, arbetsgivaren vill ofta att man ska ta obekväma arbetstider, det är inte alla kunder som är jättetrevliga och det är rätt slitsamt. Hon ska alltså få mindre pengar i lön för 40 timmars hårt arbete än vad den arbetslöse börsmäklaren får i bidrag.

Det här skapar ett problem. Det skapar ett samhällsklimat och en kultur i vårt land, en bidragskultur, där vissa typer av jobb inte är fina nog och vissa typer av människor är för fina för att ta de jobben.

Det här var den kanske största faran som Sverige stod inför för ett antal år sedan när Socialdemokraterna hade byggt upp ett Bidragssverige där man aktivt arbetade för att få ut människor i bidrag för att dölja arbetslösheten. Jag tror att vi kommer att få se samma utveckling under de kommande åren.

Det här är omoraliskt, men det skapar också en ökad arbetslöshet. Det visar all forskning.

Magdalena Andersson försöker säga att vi är bra på omställning i det här landet. Det ligger onekligen någonting i det. Vi är bra på omställning: Vi tar till oss ny kultur och nya idéströmningar, och vi är kanske världens mest kreativa folk. Det finns en enorm styrka i detta, och det är vår stora konkurrensfördel.

Men på en punkt är vi inte särskilt öppna för omställning, och det är när det handlar om att byta jobb. Jämför man Sverige med övriga västvärlden och övriga världen, som vi bör jämföra oss med, ser man att det är ganska dålig rörlighet på den svenska arbetsmarknaden. Vi är inte som japanerna, som jobbar hela livet i samma företag. Men guldklockementaliteten, alltså att man jobbar på ett och samma företag under väldigt lång tid, är kvar.

Anf. 19 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Fredrik Schulte tycker att man ska hålla isär omställning och a-kassa. Det är väldigt märkligt eftersom a-kassan är en omställningsförsäkring. Det är en möjlighet att ställa om. När man har blivit av med jobbet ska man kunna ställa om till att få ett nytt jobb. Under den perioden, som ska vara en omställningsperiod – där är vi helt eniga – ska man ha en trygg inkomst.

Jag vill också påpeka att det tak vi föreslår att man ska höja a-kassan till är för 100 dagar.

Fredrik Schulte talar om att det är omoraliskt om man skulle kunna ha mer i a-kassa – jag antar att det också gäller sjukförsäkringen – än vad någon har i lön. Det betyder att du talar för en grundtrygghetsförsäkring vad gäller alla våra försäkringssystem. Botten i den grundtryggheten ska då vara vad någon människa kan tjäna under 40 timmar. Allt annat skulle vara omoraliskt.

Det är en helt annan politik än den som Moderaterna har drivit i Socialförsäkringsutredningen. Det tycks nu finnas en väldigt bred majoritet i Sverige för att just ha mer av en inkomstbortfallsprincip, alltså att man blir ersatt för den inkomst man har haft snarare än att man har en grundtrygghetsförsäkring.

Du talar om någonting helt annat. Om du nu tycker så undrar jag: Varför drev du inte detta mer medan ni satt i regeringsställning, som ni gjorde i åtta år, att man ytterligare ska sänka a-kassan och att högstanivån i a-kassan bör ligga på det som är den lägsta lönen? När man lyssnar på Moderaterna kan man över huvud taget fundera på varför ni inte ytterligare försämrade a-kassan under de åtta år som ni satt i regeringsställning, eftersom ni tycks tycka att en mycket dålig a-kassa är en av de viktigaste åtgärderna för att ha en låg arbetslöshet.

Jag kan dock stilla konstatera att arbetslösheten steg samtidigt som ni försämrade a-kassan.

Offentliga finanser i balans – ja, här har vi ett problem, och det är att vi ärvde stora underskott i de offentliga finanserna. Detta var inte enbart konjunkturellt betingat, utan vi ärvde också ett stort strukturellt underskott i de offentliga finanserna. I stället för att ha ett strukturellt överskott på 1 procent av bnp, som är den gemensamt satta målnivån, ärvde vi ett strukturellt underskott på 1 procent av bnp.

Det handlar om att steg för steg ta sig tillbaka till ordentlig ordning och reda i de offentliga finanserna och en bana som är mer förenlig med det finanspolitiska ramverk som vi har. Därför har regeringen föreslagit en politik. Varenda reform som vi föreslog i höstens budget var finansierad krona för krona. Varenda en av de utgiftsökningar som Fredrik Schulte pratar om har alltså finansierats via att vi lägger mindre pengar på något annat eller att vi har ökat skatteintäkterna. Det var alltså en mycket ansvarsfull budget som vi föreslog i riksdagen.

Här kan jag notera att det var bra att den budget som sedan passerade genom riksdagen, nämligen Alliansens budgetmotion, också följde den principen, att man finansierade sina reformer. Det är väldigt bra att Alliansen nu har frångått sin tidigare politik med stora ofinansierade skattesänkningar som har skapat de stora underskott som jag tyvärr har ärvt.

Anf. 20 TALMANNEN:

Jag vill påminna debattörerna om att vi tilltalar varandra med namn i kammaren.

Anf. 21 FREDRIK SCHULTE (M):

Herr talman! Jag vill hålla isär frågan om a-kassan och alla andra frågor som Magdalena Andersson vill diskutera, för jag vill diskutera a-kassan och varför finansministern väljer att med lånade pengar höja bidragen för dem som inte arbetar.

Sedan måste jag säga så här: Det är lite konstigt hur Magdalena Andersson argumenterar. Hon menar att jag skulle föra en annan politik än vad Moderaterna i övrigt gör. Detta är kanske den tydligaste konfliktlinje som finns mellan Socialdemokraterna och Moderaterna. Vi vill att det ska löna sig att arbeta. Vi har argumenterat för att man inte ska höja taket i a-kassan. Det är ett väldigt märkligt resonemang från finansministern.

Det är tydligt att Socialdemokraternas resonemang inte går ihop. Man vill ha offentliga finanser i balans, och man beskyller den tidigare regeringen för att inte ha fört en politik som åstadkommer offentliga finanser i balans. Samtidigt hade situationen varit närmast identisk om vi hade haft socialdemokratiskt styre under de senaste åtta åren. Socialdemokraterna lade nämligen fram budgetar i opposition som hade ett så gott som identiskt budgetsaldo, jämfört med regeringen. Det var mycket små skillnader.

Och, återigen, de vill höja utgifterna med 120 miljarder och öka statsskulden med 40 miljarder. De vill alltså låna pengar till att höja bidragen för dem som inte arbetar.

Det här skapar färre jobb. Det blir färre jobb av att man höjer bidragen för dem som inte arbetar. Det visar forskningen mycket tydligt. Det är också ett resultat som vi kommer att få se de kommande åren.

Anf. 22 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Vad gäller nivån på försäkringarna kan jag konstatera att Fredrik Schulte sa att det är omoraliskt att någon som är arbetslös skulle kunna ha mer i ersättning den första tiden i arbetslöshet än vad någon person tjänar som har låga inkomster. Det betyder att Fredrik Schulte förespråkar ett grundtrygghetssystem med en mycket låg nivå på grundtryggheten och ingen inkomstprincip. Han tycker att all form av inkomstbortfallsprincip är omoralisk. Det är svårt att tolka Fredrik Schulte på något annat sätt. Sedan vet jag inte om det bara gäller arbetslöshetsförsäkringen eller om det också gäller pensionssystemet och sjukförsäkringen. Men det kan vi säkert debattera i en annan debatt.

Vi kommer att minska underskotten i de offentliga finanserna. Det är olyckligt att vi har ärvt de stora underskotten. Det är stora strukturella underskott i de offentliga finanserna. Det beror alltså inte bara på en dålig konjunktur att vi har problem med finanserna. Även om konjunkturläget förbättras kommer vi att fortsätta ha underskott. Därför behöver regeringen lägga om den tidigare oansvariga skattesänkarpolitiken till en mer balanserad ordning.

Vi har nu föreslagit att man finansierar reformer krona för krona. Det gör att den förstärkning som vi föreslår i arbetslöshetsförsäkringen fullt ut är finansierad via besparingar i andra åtgärder och via förstärkta intäkter.

Här är det viktigt, tycker jag, att inte hålla isär omställning och arbetslöshetsförsäkring, för det är två saker som i allra högsta grad hänger ihop. Arbetslöshetsförsäkringen är en viktig del av ett fungerande omställningssystem i Sverige, tillsammans med en aktiv arbetsmarknadspolitik.

Överläggningen var härmed avslutad.

Anf. 23 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Fredrik Schulte har frågat mig vilka av regeringens åtgärder som kommer att verka för att skapa nya jobb i den privata sektorn.

Några av de mest kostsamma reformer som den tidigare regeringen genomförde hade en mycket liten effekt i termer av jobbskapande. Exempelvis har oberoende instanser, som IFAU, Finanspolitiska rådet, Ekonomistyrningsverket, Arbetsförmedlingen och Riksrevisionen, gjort bedömningen att nedsatta socialavgifter för unga är en ineffektiv åtgärd för att öka sysselsättningen. Regeringen föreslog därför i budgetpropositionen för 2015 att åtgärden slopas och att effektivare åtgärder vidtas för att skapa fler arbetstillfällen, inte minst i privat sektor.

Tillgång till kompetent arbetskraft är avgörande för näringslivets möjligheter att växa och möjligheterna för nya jobb att växa fram. Därför vill regeringen införa ett nytt och stadigvarande kunskapslyft som syftar till att ge fler vuxna möjlighet att ta del av vuxenutbildning som skapar vägar in i arbetslivet. Målsättningen är att både stärka arbetskraftens kompetens och förbättra matchningen på arbetsmarknaden. Utbildningsplatserna i Kunskapslyftet är tänkta att omfatta högskoleutbildning, utbildning inom yrkeshögskolan och folkhögskolan samt både allmänna ämnen och yrkesämnen inom kommunal vuxenutbildning.

För att sluta rekryteringsgapet har regeringen också förändrat Arbetsförmedlingens arbetssätt. Arbetsgivarnas krav ska sättas i centrum, och Arbetsförmedlingens kontakter med näringslivet ska intensifieras – allt för att fler ska kunna ta de lediga jobb som finns och som skapas.

Regeringen vill även genomföra satsningar på infrastruktur och bostäder, vilket kommer att ha positiva effekter för sysselsättningen. Investeringarna ska öka i sektorer som är grundläggande för att skapa nya företag och arbetstillfällen. Bland satsningarna finns bland annat förbättringar och utbyggnad av det nationella järnvägsnätet och den regionala spårtrafiken. Satsningar på infrastruktur och bostäder kommer också att öka rörligheten på arbetsmarknaden.

Sammantaget är regeringens bedömning att satsningar för att höja utbildningsnivån, en förbättrad matchning på arbetsmarknaden, infrastrukturinvesteringar, en framtidsytande miljöpolitik samt en aktiv näringspolitik kommer att öka sysselsättningen, inte minst i privat sektor.

Anf. 24 FREDRIK SCHULTE (M):

Herr talman! Den som lyssnade på finansministerns svar kunde höra det intressanta att hon väljer att lägga ganska mycket tid på att argumentera mot den politik som Alliansen fört under de senaste åtta åren.

Om man lyssnade noga kunde man också konstatera att det egentligen är tre olika saker som finansministern lyfter fram som argument för att den egna politiken skulle skapa jobb i den privata sektorn. Det är för det första ett kunskapslyft. För det andra argumenterar finansministern för att Arbetsförmedlingens arbetssätt ska bli bättre, och för det tredje ska man satsa på infrastruktur och bostäder.

Låt oss då gå igenom dessa punkter och fråga oss hur många nya jobb de skapar.

Kunskap är det absolut mest centrala. Vi måste ha människor med god utbildning som kan vara med och bygga Sverige som kunskapsnation och göra oss konkurrenskraftiga internationellt. Det är den absolut viktigaste frågan för att stärka, förbättra och rädda svensk välfärd och svenskt välstånd.

Men nu är det inte riktigt den typen av kunskap som finansministern pratar om, utan hon pratar om att man ska satsa på arbetsmarknadspolitiska utbildningar och att Arbetsförmedlingen ska ge kurser till de arbetslösa. Förvisso, ska jag säga, är det positivt att regeringen vill satsa på yrkeshögskolan. Nu minns jag inte hur många platser det handlade om. Det var kanske mellan 1 000 och 2 000 platser. Detta är platser som människor kan ta, och sedan kan de komma ut på arbetsmarknaden om två tre år. Om två tre år finns det då kanske lite fler som kan ta de jobb som finns men som det inte finns kvalificerad arbetskraft till.

Poängen är att det kunskapslyft som finansministern resonerar om och som Socialdemokraterna lade ned väldigt mycket kraft och energi på i början av 2000-talet inte har gett några nya jobb. Det finns ett väldigt tydligt facit för det så kallade Kunskapslyftet för 15 år sedan. Det gav inga nya jobb. En massa kurser på Arbetsförmedlingen ger inga nya jobb.

När det gäller Arbetsförmedlingen och frågan om kunskapslyft är det rätt intressant att jag för mindre än en vecka sedan stod här i kammaren och debatterade med arbetsmarknadsminister Ylva Johansson. Då sa hon mycket tydligt att den här typen av insatser, alltså arbetsmarknadspolitik, inte skapar några nya jobb. Jag gjorde ett väldigt roligt klipp där Ylva Johansson står i talarstolen och säger: Arbetsmarknadspolitik skapar inga nya jobb. Någon sekund senare hade jag ett klipp från finansministern där hon argumenterar för att arbetsmarknadspolitik skapar nya jobb, lite som finansministern precis gjorde här.

Det vore väldigt bra om vi kunde få ett klargörande från regeringen om arbetsmarknadspolitik skapar nya jobb eller inte.

Avslutningsvis nämner finansministern att man satsar på infrastruktur. Man satsar alltså 2 miljarder mer på infrastruktur. Det är bra. Vi gör lite olika prioriteringar. Alliansen ville satsa lite mer på skolan. Det är i grunden bra att satsa på infrastruktur, men ni höjer skatterna med 23 miljarder. Ni plockar alltså ut 23 miljarder ur den privata sektorn, och sedan satsar ni 2 miljarder på mer infrastruktur och så ska det lösa problemen.

Det här visar att regeringen inte har någon politik för fler jobb i det privata näringslivet.

Anf. 25 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Jag börjar med några faktaupplysningar. Kunskapslyftet genomfördes i komvux. Det genomfördes inte på Arbetsförmedlingen, utan det var en ren komvuxutbildning. De utvärderingar som har gjorts visar att arbetslöshetsrisken har minskat för dem som deltog i Kunskapslyftet. Det handlar om personer som inte hade en gymnasieutbildning som fick möjlighet att komplettera med den utbildningen. Den största effekten uppmättes bland kvinnor som var med i Kunskapslyftet.

I dag har vi ett läge där vart femte rekryteringsförsök i näringslivet misslyckas därför att arbetsgivarna inte hittar den kompetens de söker. Det är mycket troligt att de här problemen kommer att fortsätta i takt med att läget på arbetsmarknaden förbättras och tillväxten ökar. För att dessa jobb inte ska gå om intet och för att arbetsgivarna ska kunna hitta den personal de söker måste vi också från samhällets sida öka utbildningsnivån så att de som är arbetslösa kan matchas mot de lediga jobben.

Det är här rekryteringsgapet finns. Vi har över 400 000 människor som är arbetslösa, samtidigt som nästan vart femte rekryteringsförsök misslyckas. Det är ett gap som går att sluta. Det är inte rocket science, utan det handlar om att rusta dem som är arbetslösa så att de kan ta de lediga jobb som finns.

Det är det som regeringen vill göra med ett nytt kunskapslyft. Det handlar om uppemot 20 000 utbildningsplatser där vi ser att det råder brist inom flera yrken. Dels handlar det om personer med högre utbildning, dels skulle det kunna handla om en kompletteringsutbildning på yrkesvux, till exempel på vårdprogrammet men också på övriga yrkesprogram.

Där finns ett problem med den tidigare regeringens politik, nämligen att andelen ungdomar som sökte sig till yrkesprogrammen sjönk dramatiskt efter att man tog bort möjligheten till högskolebehörighet i de utbildningarna.

Vad är det som skapar jobb? Det som skapar jobb är naturligtvis det privata näringslivet. Det är privata företag som anställer människor och på så sätt skapar arbetstillfällen. Det finns också arbetstillfällen i offentlig sektor, så ökade resurser till offentlig sektor ger också jobb. Men resurser och pengar till jobb i den offentliga sektorn bygger på att det finns privata företag som anställer.

Det privata företagets anställningsbeslut fattas alltid i det privata företaget. Det är inte politiker som fattar det beslutet. Det politiker kan göra är att skapa goda förutsättningar för företag att vilja anställa, investera, växa och expandera i Sverige.

Detta kan vi göra på en rad sätt. Ett sätt är naturligtvis att se till att det finns kompetent arbetskraft som man kan anställa. Vi kan också se till att ha en skola och ett utbildningssystem som främjar kreativitet så att fler människor vill bli entreprenörer, starta egna företag och hitta på nya saker som kan leda till nya jobb i Sverige.

Vi kan också se till att ha väl fungerande institutioner. Det har vi i Sverige. Skattesystemet och rättsstaten håller hög kvalitet, skatteindrivningen likaså. Vi kan också se till att det finns goda förutsättningar för företag att transportera varor till och från arbetsplatserna, och vi kan se till att det finns bostäder och pendlingsmöjligheter för arbetskraften.

Därutöver kan vi jobba med olika former av näringspolitik för att ytterligare göra det attraktivt att investera och växa i Sverige. Det är de privata företagen som fattar anställningsbeslutet, men politiken i form av bland annat arbetsmarknadspolitik kan skapa förutsättningar för det anställningsbeslutet.

Anf. 26 FREDRIK SCHULTE (M):

Herr talman! Tack så mycket, finansministern, för nu fick vi äntligen debatten dit jag försökte få den, nämligen till vad det är som skapar nya

jobb i det privata näringslivet. Jag måste säga att jag kan skriva under på precis allting som finansministern sa kring att det är just företagen som skapar jobben. Politiken kan bara skapa förutsättningar.

Med anledning av detta är det intressant vad det är för politik som finansministern och Socialdemokraterna går fram med. Hur skapar det bättre förutsättningar för näringslivet att man höjer skatterna med 23 miljarder kronor? Det ska löna sig mindre att arbeta. Det ska löna sig mindre att utbilda sig. Det ska löna sig mindre att starta företag, agera som entreprenör och satsa på nya företagsidéer. Det ska löna sig mindre att anställa, särskilt ungdomar.

På punkt efter punkt punkterar finansministern och Socialdemokraterna förutsättningarna för att driva näringsverksamhet i det här landet.

Magdalena Andersson pratar om infrastruktur. Det är jättebra att ni också vill satsa på infrastruktur. Vi har gjort de största satsningarna på nästan 40 år under de senaste åtta åren. Vi har kraftigt höjt anslagen till infrastruktur, och det är positivt att finansministern och Socialdemokraterna vill fortsätta i våra spår. Vi gjorde lite andra prioriteringar – vi ville satsa lite mer på skolan i stället – men fine, båda ambitionerna är lovvärda.

Men hur 2 miljarder kompenserar 23 miljarder i skattehöjningar och hur det skulle förbättra förutsättningarna för att bedriva näringsverksamhet i det här landet får finansministern väldigt gärna förklara. Den förklaringen har vi eftersökt i ett halvår sedan finansministern kom till makten. Vi efterfrågade den i två år dessförinnan i hennes oppositionsroll. Förklara för riksdagen och för svenska folket hur detta leder till fler jobb!

För några månader sedan hade jag och finansministern en interpellationsdebatt där hon sa att hon ville mjölka den privata sektorn. Det finns på klipp i riksdagens arkiv. Jag har lagt upp ett litet roligt Youtubeklipp som faktiskt har fått ganska många views. Finansministern vill alltså mjölka den privata sektorn för att bekosta sina bidragshöjningar och olika typer av satsningar på den offentliga sektorn. Det är en gammal 70-talsmentalitet att den offentliga sektorn och den privata sektorn på något sätt står emot varandra när det i stället måste vara så att den offentliga sektorn och den privata sektorn går hand i hand. När jobben skapas i den privata sektorn får vi mer resurser till att satsa på välfärden.

Låt mig avsluta med att säga något om kunskap. Låt oss säga att det behövs fler sjuksyrror. Vi kan inte utbilda en person med några kurser på Arbetsförmedlingen till att bli sjuksyrra – om man tidigare har varit till exempel truckförare. Då måste man gå en helt ny utbildning på universitetet.

Resonemanget om matchningen på den svenska arbetsmarknaden – som är ett problem – löses inte av den typen av åtgärder som finansministern föreslår.

Anf. 27 BÖRJE VESTLUND (S):

Herr talman! Det är lite roligt att lyssna på den här typen av debatter. Några moderater går längre i sin argumentation än vad andra gör.

Om låga skatter gynnar privat företagande allra mest av allt, varför i hela friden har man inte sänkt ännu fler skatter? Hur har Sverige kunnat ha några företag över huvud taget i det land som mellan varven har haft

det högsta skattetrycket i världen? Hur har vi kunnat ha några företag över huvud taget? Hur har vi kunnat ha några av världens mest framgångsrika företag på sina områden?

Sanningen är att det inte bara handlar om hur stor beskattningen är på företagen. Det handlar också om möjligheterna att starta företag, att få riskkapital, få en finansiering i ett tidigt skede. Det handlar om innovation och forskning.

Jag måste komma in på frågan om kunskap. Handlar det bara om sjuksköterskor, läkare, it-ingenjörer och så vidare? Men det är inte de som är det absolut stora problemet. Det stora problemet är att relativt lågutbildade personer, som lätt kan genomgå en kortare utbildning, skulle kunna få arbete om de hade rätt utbildning. Om man inte tror på detta kan man fråga företagen. Fråga byggföretagen vad de saknar! En yrkeskunnig snickare eller murare kräver naturligtvis en längre tids utbildning, men det finns också andra yrken som kräver betydligt kortare utbildning.

Det är samma sak inom offentlig sektor. Det finns ett antal områden där kompetens saknas och det behövs kompletterande kompetens. Man kanske till och med har gått något program på gymnasiet, men det håller inte för att man ska kunna arbeta i just den branschen.

Jag vänder mig mot resonemanget att låga skatter skulle vara det enda som gör att det finns ett starkt privat företagande i Sverige. Jag tror inte på det, och jag tror inte att det finns speciellt mycket forskning som stöder det heller.

Vad ska göras mer för att få fler företag att etablera sig i Sverige? Mycket handlar om bra företagsklimat, till exempel lokaler och infrastruktur. Att skattesänkningar skulle vara det viktigaste är lite grann struntprat från Fredrik Schultes sida.

Anf. 28 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Fredrik Schulte säger att han i många månader har efterfrågat en förklaring till hur höjda skatter kan skapa fler jobb. Jag vill bara påminna om att det är en fråga jag har debatterat med Fredrik Schulte flera gånger och med många andra moderata företrädare. Det är ingenting som vi inte har debatterat.

Jag kan säga igen det jag har sagt många gånger tidigare. Det finns inget enkelt samband mellan skattenivå i ett land och sysselsättningsnivå. Det samband man kan hitta är att länder med lite högre skatt ofta har en högre sysselsättningsgrad och lägre arbetslöshet.

Vad beror det på? Alla skatter påverkar ekonomins funktionssätt. Oavsett hur skatten tas ut påverkar den på ett eller annat sätt ekonomins funktionssätt. Det man använder skattepengarna till påverkar också ekonomins funktionssätt.

Ett land helt utan skatt har inte heller någon som helst service. Om inkomstskatten höjs lite grann för dem som arbetar sänks deras drivkrafter för att jobba, och det kan påverka ekonomins funktionssätt. Men om skattepengarna används till att till exempel bygga ett dagis ökar möjligheterna för människor att jobba. Den samlade effekten av en sådan transaktion blir ofta att sysselsättningsgraden ökar. Då kan man jobba. Det är ett sätt att öka sysselsättningsgraden och höja tillväxtmöjligheterna i ekonomin.

På samma sätt är det om det inte finns någon bolagsskatt alls i ett land. Sedan införs en bolagsskatt, och pengarna används sedan till infrastruktur, till exempel de järnvägar som inte finns. Å ena sidan påverkar det bolaget att bolagsskatt tas ut, men å andra sidan kan järnvägar byggas som gör att företaget kan transportera varor till och från fabriken.

Det är på så sätt ett ökat skatteuttag kan skapa fler jobb, ökad sysselsättning och lägre arbetslöshet. Det är också därför Sverige har lyckats ha ett högt skatteuttag samtidigt som det har rått hög tillväxt, hög sysselsättning och låg arbetslöshet. Det handlar om att beskatta på ett förnuftigt sätt och att vara varsam med hur pengarna spenderas. Det är så man kan sammanfatta den socialdemokratiska och miljöpartistiska regeringens samlade politik.

Anf. 29 FREDRIK SCHULTE (M):

Herr talman! Den här debatten visar hur obekväma Socialdemokraterna blir när man helt plötsligt för en diskussion om vad som verkligen skapar nya jobb. Då börjar Börje Vestlund undra varför inte alla skatter sänks om alla skatter är så skadliga. Magdalena Andersson börjar motivera varför det över huvud taget finns skatt. Det är bara att förlöjliga debatten.

Sverige har haft åtta år av alliansstyre, och landet har fortfarande skatter som är bland världens högsta. Jag vill ha ett land med höga skatter som finansierar en grundläggande välfärd – världens bästa välfärd – och grundläggande trygghetsnät och skyddssystem för människor som faller mellan stolarna. Därom råder ingen politisk debatt.

Jag vill sänka skatterna. Det kan vi göra. Det finns potential att sänka skatterna något enormt i Sverige om fler människor som lever i bidrag kan komma in i arbete. Socialdemokraterna har den andra idén, att satsa pengar på bidrag så att fler och fler människor fastnar i bidrag.

Jag tror inte att skatterna är det enda som påverkar vad som gör ett land till en bra plats att bedriva företags- och näringsverksamhet på. Rättsstatens funktionssätt, korruption, regelverk och kunskap – mycket av det som Börje Vestlund var inne på – är ännu viktigare. Jag håller med om det. Därom råder inget tvivel.

Problemet är att när ett land är en fungerande rättsstat som har ett fungerande regelverk kommer skatterna in. Då blir skatterna avgörande. Om man lägger 23 miljarder i skatter på det privata näringslivet kommer det att skada förutsättningarna för att bedriva företagsverksamhet i detta land. Blir det mindre lönsamt att jobba, blir det mindre lönsamt att utbilda sig och blir det mindre lönsamt att driva företag kommer det att skada jobben.

Anf. 30 BÖRJE VESTLUND (S):

Herr talman! Fredrik Schulte är intressant när han debatterar och ska försvara den politik som Alliansen tidigare förde. Man skulle kunna tro att Alliansen på sina åtta år hade kommit fram till den optimala nivån, och att rucka på det som Alliansen gjorde skulle innebära enormt hög arbetslöshet. Folk skulle inte gå tillbaka till jobben, och folk skulle mista jobben.

Låt mig ta ett exempel från ett land som har väldigt hög ungdomsarbetslöshet. Jag läste att Spanien när det var som värst hade en

ungdomsarbetslöshet på 45 procent. Det är naturligtvis en väldigt hög arbetslöshet. Men det intressanta i det sammanhanget var att 55 procent av ungdomarna hade fått arbete i alla fall, utan några speciella subventioner.

Det där skulle jag vilja borra lite grann i. Varför är det på det sättet? Skulle arbetsgivarna säga upp alla som fanns på arbetsplatser bara för att de fyllde 26 år eller för att man höjde skatten? Är det verkligen så? Finns det några belägg för det? Det är jag mycket tveksam till.

Slutligen, herr talman, skulle jag vilja säga att om man lägger väldigt mycket skatter och mycket pengar på företagen kan det påverka utvecklingen på lång sikt. Men jag har svårt att se att det skulle innebära att företagen helt plötsligt slutar att anställa över huvud taget. Det är väldigt knepigt.

Anf. 31 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Fredrik Schulte gillade inte svaret. Han tyckte att jag tog ett för enkelt exempel. Vi har ju haft den här debatten många gånger, och då tog jag det exempel som jag brukade använda när jag undervisade på Handelshögskolan. Det är för övrigt samma exempel som jag brukar ta när jag undervisar på SSU-kurser. Jag prövade det nu också i riksdagen.

Jag svarade på den fråga som Fredrik Schulte hade ställt: Hur kan ökade skatter skapa fler jobb? Det var precis det jag svarade på, utifrån ett nollskatteläge.

Jag kan i stället svara utifrån det skatteläge som vi har i Sverige i dag, och då kan jag ta ungdomsarbetsgivaravgifterna som ett exempel. I mitt svar berättade jag vilken massiv kritik det finns från samtliga remissinstanser för att detta är en väldigt dyr och ineffektiv åtgärd.

Vi har alltså en skattenedsättning som den tidigare borgerliga regeringen införde, som enligt en samlad remisskritik är en oerhört dyr och ineffektiv åtgärd. Då tar vi bort den dyra och ineffektiva åtgärden, och vi använder pengarna på ett mer effektivt sätt. Vi hjälper de ungdomar som har problem att komma in på arbetsmarknaden i stället för att, som den tidigare regeringen gjorde, sänka arbetsgivaravgifterna för ungdomar som redan hade jobb.

I stället för att lägga många miljarder på att stödja ungdomar som har jobb i alla fall lägger vi resurser på att stödja de ungdomar som har svårt att komma in på arbetsmarknaden. Ja, då får vi ned arbetslösheten och får möjlighet att öka sysselsättningen bland ungdomar.

Där har vi ett skatteexempel i den skattemiljö som vi i Sverige i dag befinner oss i.

Det är bra att jag och Fredrik Schulte är eniga om en sak: Det är i de privata företagen som jobben skapas och där vi får in de resurser som vi kan använda till att till exempel skapa en bra skola.

Överläggningen var härmed avslutad.

**§ 9 Svar på interpellation 2014/15:246 om olika uppfattningar i
regeringen om tillståndet i svensk ekonomi**

Anf. 32 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Fredrik Schulte har frågat mig om Sveriges ekonomi är stark eller svag och om min och statsministerns bild av det ekonomiska läget skiljer sig åt. Han har också frågat vilket annat jämförbart land som har haft en bättre utveckling än Sverige under de senaste åtta åren.

En trovärdig beskrivning av det ekonomiska läget måste med nödvändighet innehålla nyanser. Det är möjligen detta som får Fredrik Schulte att tro att min och statsministerns bild av det ekonomiska läget skiljer sig åt. Jag kan dock försäkra att min och statsministerns syn på svensk ekonomi är densamma. Däremot låter den sig inte fångas i ett enskilt ord, som relativt ”stark” eller ”svag”.

Det är viktigt att komma ihåg att Sverige är en liten, öppen ekonomi. Vi påverkas därför i hög grad av vad som händer i omvärlden. Även om inhemsk efterfrågan har utvecklats relativt väl den senaste tiden är exporten fortfarande svag, särskilt varuexporten. Läget i världsekonomin är därtill fortfarande allt annat än stabilt. Huruvida återhämtningen i svensk ekonomi kommer att ta fart eller inte beror på hur utvecklingen i omvärlden gestaltar sig.

När man jämför Sveriges utveckling med andra länders är det viktigt att välja ett relevant mått. Om välståndet ska växa långsiktigt och uthålligt krävs att produktiviteten ökar. Produktiviteten har utvecklats svagt i Sverige sedan 2007. Till följd av detta har även bnp per capita utvecklats svagt och välståndet knappast ökat. Utvecklingen har visserligen varit något bättre än i södra Europas krisländer men sämre än i andra jämförbara länder som USA, Japan och Tyskland.

I en beskrivning av svensk ekonomi bör även de offentliga finanserna beröras. Dessa befinner sig i ett bekymmersamt läge. Ofinansierade skattesänkningar gör att de offentliga underskotten har vuxit de senaste åren, trots att konjunkturläget har förbättrats. Det finansiella sparandet avviker i dag tydligt från överskottsmålets nivå och underskrider även den nedre gräns för vårt medelfristiga sparande som EU ställt upp, Sveriges MTO. Sverige behöver en ansvarsfull ekonomisk politik och har inte utrymme för fler ofinansierade skattesänkningar.

Anf. 33 FREDRIK SCHULTE (M):

Herr talman! Jag skulle vilja börja med att säga att jag delar finansministerns uppfattning att man inte med ett ord kan beskriva hur tillståndet i svensk ekonomi är, eller i något annat lands ekonomi. Man kan inte heller titta på ett enskilt mått, utan man måste titta på en bred palett av olika mått och göra en samlad bedömning.

Sedan måste man också skilja på jämförelser med sig själv i historien och jämförelser med andra länder. Sverige är inte en isolerad ö utan en del av en global ekonomi. Vi är ett litet land, och vi är väldigt beroende av export. Det är det som skapar vårt välstånd i Sverige, men det gör också Sverige sårbart i tider av ekonomisk kris.

Vi har haft tider av ekonomisk kris. Faktum är att den kris som har gjort att vi haft en svag ekonomisk utveckling under de senaste sju åren i stora delar av världen är den värsta globala krisen sedan 30-talet. När vi

då tittar på ifall det går bra för svensk ekonomi eller inte kan vi inte bara jämföra hur det går för Sverige här och nu med hur det gick för Sverige när vi hade en fantastisk högkonjunktur och en jättepositiv global ekonomisk utveckling. Vi måste också jämföra oss med andra länder.

Tittar man då till exempel på statsskulden framgår det att vi under de senaste åren har sett en liten ökning på statsskulden, även om den totalt sett har minskat. Men det beror ju på att det har varit en kris. Jämför man Sverige med de flesta andra länder som är relevanta att jämföra med är Sverige ett av få länder som under den senaste åttaårsperioden har sett sin statsskuld minska.

Tillväxten har inte varit lika god nu som under de goda åren 2003, 2004, 2005, 2006 och 2007. Men om man jämför oss med övriga världen är vi tredje bäst i EU, om man tittar på det mått Magdalena Andersson väljer i det här interpellationssvaret, det vill säga bnp per capita i fasta priser. Då är vi tredje bäst i EU och femte bäst i västvärlden.

Visst finns det vissa länder som har klarat sig bättre, såsom Japan, Tyskland och USA, men då ska man veta att man med måttet per capita också måste ta hänsyn till att Sverige har haft världens absolut mest generösa asylmottagande och mottagande av människor från andra delar av världen. De har en stor utmaning i att komma in på den svenska arbetsmarknaden. Det är klart att detta påverkar det statistiska måttet.

Med andra tillväxtmått är vi kanske bäst i världen. Om man tittar på produktiviteten ser man att Sverige har haft en svag produktivitetsutveckling under de senaste åtta åren i jämförelse med de tre åren dessförinnan. Så är det, absolut. Men jämfört med omvärlden har vi haft en väldigt stark produktivitetsutveckling. Vi ligger i topp i jämförelse med övriga EU.

Den slutsats jag egentligen vill komma fram till är att Sverige är ett av de länder i västvärlden som har klarat sig absolut bäst. Vi har skapat absolut flest jobb per capita. Under de senaste 30 åren har det skapats en halv miljon nya jobb, varav 360 000 under de senaste åtta åren.

Den beskrivning av ekonomin som Magdalena Andersson gör håller inte.

Anf. 34 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Jag delar helt Fredrik Schultes uppfattning att man behöver titta på olika mått. Vi behöver jämföra oss både bakåt i tiden och med andra länder. Beroende på vilka man jämför sig med och vilka mått man använder ser det naturligtvis lite olika ut. Sedan kan man göra en samlad bedömning.

Sverige gick in i krisen med ett mycket gynnsamt läge. Vi hade haft en exceptionell period där den socialdemokratiska regeringen, efter att ha tagit över offentliga finanser i ett totalt moras 1994, sanerade statsfinanserna samtidigt som man genomförde stora offensiva satsningar på till exempel utbildning, vuxenutbildning och högre utbildning, byggde ut universitet och högskolor och gjorde viktiga infrastrukturinvesteringar.

Det gjorde att vi hade en låg statsskuld och ett mycket stort överskott i de offentliga finanserna när vi kom in i krisen. Den borgerliga regeringen ärvde statsfinanserna i ett fantastiskt gott skick. Det var naturligtvis en fördel för Sverige när vi gick in i krisen. Den tidigare regeringen kunde då genomföra ofinansierade åtgärder utan att vi fick stora underskott i de offentliga finanserna.

Det var bra att vi hade det utgångsläget när vi gick in i krisen. Det har naturligtvis hjälpt Sverige, och det gjorde att vi inte drabbades hårdare av krisen än vi gjorde.

Om man tittar på krisförloppet som helhet och jämför Sverige med andra länder ser man tydligt att länder som Spanien, Italien, Grekland och Irland har haft betydligt tuffare krisförlopp än Sverige. Om man jämför med en del andra länder och beroende på vilka faktorer man tittar på ser man att Sverige i vissa fall har klarat sig lite bättre och i andra fall lite sämre.

Sverige har för tillfället högre ungdomsarbetslöshet än många jämförbara länder. Den är till och med så hög att vi får krisstöd från EU i vissa regioner, och det är ändå ett EU där arbetslösheten är hög. Vi har mycket hög ungdomsarbetslöshet jämfört med många länder. Vi har också en arbetslöshet som ligger högre än i många jämförbara länder, till exempel Tyskland, Danmark och Holland.

Vi har en statsskuld som ligger mycket bra till, inte så långt ifrån den nivå som rådde när den borgerliga regeringen tog över, vilket var en låg nivå. Den tidigare borgerliga regeringen sålde ut väldigt mycket statlig egendom, vilket förklarar en del av den sänkta statsskulden. Å andra sidan tog Riksbanken upp ett lån som verkade åt andra hållet.

Om vi tittar på offentliga finanser och budgetunderskott ser vi att det finns flera länder i EU som för tillfället har större budgetunderskott än Sverige, men det finns också många länder som har ett mindre budgetunderskott än Sverige, till exempel Tyskland.

Sysselsättningsgraden har i princip legat stilla och har inte ökat under den här tiden. Däremot har befolkningen vuxit. Produktivitetsutvecklingen har legat stilla, och välståndsökningen – bnp per capita – har inte stigit under de senaste åren.

Det ser olika ut med olika mått. Där delar jag helt Fredrik Schultes uppfattning. Jag delar däremot inte Fredrik Schultes uppfattning att svensk ekonomi, tack vare den tidigare borgerliga regeringen, står helt unik i Europa för tillfället. Man har lyckats lite bättre på vissa områden och lite sämre på andra.

Anf. 35 FREDRIK SCHULTE (M):

Herr talman! Man skulle kunna säga att Magdalena Andersson gör motsatsen till att plocka russinen ur kakan. Man skulle kunna säga att hon plockar hårstråna ur den mat som serveras.

Hon försöker på alla sätt hitta de sämsta måtten för hur det går för Sverige och jämföra dem med de länder som med just de måtten har klarat sig bäst. Finansministern försöker på det sättet måla upp en bild av att Sveriges ekonomiska utveckling nog inte har varit så bra, trots allt, därför att det passar hennes egen politiska beskrivning.

Sedan stod Stefan Löfven på en presskonferens en dag, den 27 december för att vara exakt, och sa att Sverige har en väldigt stark ekonomi. Det blir lite lustigt.

Socialdemokraterna försöker systematiskt bilsätta att det inte går bra för Sverige, att Sverige har haft en ganska taskig utveckling, att det kanske har gått bra på vissa punkter men att utvecklingen sammantaget inte är så positiv och att det kanske har gått bra om man jämför med Grekland, Spanien och Italien men att det i övrigt inte har gått så bra.

Det är den bilsättningen finansministern hela tiden försöker göra. Jag menar att den är ohederlig. Jag menar att den står i strid med det som Stefan Löfven sa på presskonferensen den 27 december, nämligen att det går väldigt bra för svensk ekonomi i jämförelse med vår omvärld.

Finansministern valde att inte ta upp alla andra länder i Västeuropa som vi har utvecklats bättre än på punkt efter punkt: Finland, Danmark, Österrike, Holland, Frankrike och Belgien. Det råder ingen tvekan om att Sverige är bland de länder i västvärlden som har lyckats absolut bäst.

Bnp per capita i fasta priser har som sagt bara ökat med 1–2 procent, men det är väldigt få länder i västvärlden som har sett någon större ökning om man använder samma mått. Danmark har till exempel sett ett tapp på nästan 4 ½ procent.

Återigen: Magdalena Andersson väljer de små parametrar som talar till hennes fördel och rycker loss dem ur sitt sammanhang för att kunna bilsätta att alliansregeringens åtta år vid makten inte var särskilt väl

utförda, medan Stefan Löfven i ett svagt ögonblick erkände att det faktiskt går väldigt bra för Sverige.

Det kanske mest intressanta exemplet av alla är jobben. De senaste 30 åren, sedan 1984, har en halv miljon jobb skapats. Det kan vem som helst kolla; det är bara att gå in på SCB:s hemsida – en halv miljon jobb. Av dessa har 360 000 skapats under de senaste åtta åren vid makten. Det säger något.

Av de 500 000 jobb som har skapats de senaste 30 åren har 360 000 tillkommit under de senaste åtta åren – detta i en tid med den värsta globala ekonomiska krisen sedan 30-talet. Det säger något.

Det beror på att vi i Sverige har fört en politik som har uppmuntrat företagsklimat, som har uppmuntrat arbete. Nu får vi en regering som gör det direkt motsatta, som uppmuntrar bidragsberoende och försämrar förutsättningarna för att bedriva företag.

Anf. 36 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Det är bra om Fredrik Schulte använder sig av hela citatet från statsministern. Det Stefan Löfven säger är att Sverige har en *relativt* stark ekonomi, och det är precis det vi har sagt hela tiden.

Det finns vissa länder som vi har klarat oss mycket bättre än, medan vi jämfört med andra länder inte står riktigt lika starka. Du bör faktiskt i ärlighetens namn använda hela citatet. Det handlar om en relativt stark ekonomi, och det är precis vad jag har sagt hela tiden. Jag och Stefan Löfven är helt synkroniserade på det området.

Du säger att jag använder några få variabler som passar mitt syfte. Men ursäkta, jag har pratat om statsskuld, budgetunderskott, ungdomsarbetslöshet, arbetslöshet, sysselsättningsgrad, produktivitetstillväxt och bnp per capita. Det är inte några få mått, utan det är en ganska bred palett av mått.

Beträffande en del av de måtten har Sverige stått sig lite starkare, och beträffande andra mått har Sverige klarat sig lite sämre. Att säga att jag på ett oärligt sätt bara väljer mått som passar mig själv bra tycker jag verkligen är att ta i, utifrån den som jag tycker tämligen balanserade bedömning som jag gjorde, med en bred palett av mått.

Jag är helt enig med Stefan Löfven: Sverige står relativt starkt, står sig relativt väl. Relativt vissa länder står vi oss väldigt väl, och relativt andra länder står vi oss lite sämre.

Jag vill återigen påpeka att den ökade sysselsättningen inte beror på att sysselsättningsgraden, alltså andelen av befolkningen som jobbar, har ökat, utan det beror på att det har blivit fler invånare i Sverige, och det är ju väldigt bra.

Anf. 37 FREDRIK SCHULTE (M):

Herr talman! Är Carolina Klüft en bra idrottare? Det finns en massa kvinnliga idrottare som är bättre på höjdhopp än vad Carolina Klüft är, det finns en massa idrottare som är bättre än Carolina Klüft på längdhopp och det finns en massa kvinnliga idrottare som är bättre än Carolina Klüft på att springa 100 meter.

Men det Carolina Klüft kan – vilket gör henne till en unik idrottare, en av Sveriges mest framgångsrika idrottare – är att hon är väldigt bra och ligger i toppen i en väldigt massa idrottsgrenar. Det är det som gör Carolina

Klüft så bra. Individuellt i varje enskild punkt kanske hon inte är bäst, men sammantaget, i den breda paletten, är det få som matchar henne i att ha bredden.

Det är just det som är mitt resonemang. Magdalena Andersson väljer ut ett mått och säger: Beträffande bnp per capita har Japan lyckats bättre. Men vänta nu, Japan har ju en ekonomisk kris av stora mått i termer av att ha en statsskuld som gör att landet närmar sig systemkollaps. USA har också haft lite bättre ekonomisk utveckling när man tittar på det måttet. Men de har klassklyftor av astronomiska mått.

Det är just detta som är det oärliga i Magdalena Anderssons beskrivning: Hon plockar ut ett mått och jämför oss med något land som kanske är bättre än oss i det måttet, och sedan struntar hon i att det landet har en massa andra problem.

Min poäng är att Sverige är som Carolina Klüft: Vi är väldigt bra beträffande nästan alla mått. Beträffande nästan alla mått är vi i topp. Gör man den sammanvägda bedömningen finns det inte många länder som tävlar med oss.

Anf. 38 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Herr talman! Fredrik Schulte tycker att den tidigare borgerliga regeringen är bäst i världen och att Sverige är bäst i världen. Jag delar inte den uppfattningen. Jag tycker att det finns jättemycket i Sverige som kan förbättras, och vi är inte i topp beträffande alla mått. Vi är inte i topp när det gäller ungdomsarbetslöshet och arbetslöshet, till exempel. Däremot har vi låg statsskuld, vilket i huvudsak beror på att den tidigare socialdemokratiska regeringen betalade av på statsskulden.

Vi ligger bra till när det gäller sysselsättningsgrad, inte minst därför att vi har genomfört mycket offensiva reformer för att kvinnor ska kunna delta på arbetsmarknaden, förslag som utbyggd föräldraförsäkring, utbyggt dagis och maxtaxa på dagis. Vi ligger fantastiskt till när det gäller till exempel kvinnlig sysselsättning.

Vi ligger inte i topp när det gäller allt. Vi ligger i topp beträffande några saker och ligger ganska dåligt till på andra områden.

Ett område där vi ligger dåligt till, vilket kanske också var orsaken till att vi vann valet, är arbetslösheten, eftersom människor är väldigt otillfredsställda med den höga arbetslösheten och inte minst den höga ungdomsarbetslösheten. Här avser regeringen att sätta in stora och kraftfulla åtgärder för att komma till rätta med de problem som vi har inom det området.

Medan Fredrik Schulte lutar sig tillbaka, är nöjd och tycker att Sverige är bäst i världen ser jag att det finns flera områden där vi behöver förbättra oss rejält. Det handlar om skolan, jobben, miljö- och klimatomställning och investeringar i infrastruktur och bostäder. Jag ser ett stort reformprogram som jag vill ta tag i. Och jag ser fram emot de synpunkter på det reformprogrammet som du säkert kommer att ha och fortsatta debatter framöver.

Jag önskar nu Fredrik Schulte en trevlig sportlovsvecka.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 10 Svar på interpellation 2014/15:262 om trängselskatt

Anf. 39 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Jimmy Ståhl har frågat infrastrukturministern om hon kommer att verka för att resultatet i folkomröstningen angående trängselskatten respekteras och följs samt, om inte, när de boende och företagarna i Backa kan få undantag från trängselskattsbågarna 17–21.

Arbetet inom regeringen är så fördelat att det är jag som ska svara på interpellationen.

Jag kan inledningsvis konstatera att trängselskatten är en statlig skatt som beslutats av Sveriges riksdag och regleras i lag. En ändring av lagen kan ske endast genom beslut av riksdagen.

Göteborgs kommun höll den 14 september 2014 en kommunal folkomröstning om trängselskatten i Göteborg. Det ankommer på Göteborgs kommun att ta ställning till hur kommunen ska förhålla sig till resultatet från folkomröstningen.

Det är viktigt att komma ihåg att trängselskatten i Göteborg ingår som en del av finansieringen av Västsvenska paketet. Regeringen förutsätter att ingångna avtal följs och att de stora satsningar på infrastruktur som ingår i avtalet därmed kan genomföras.

Vad gäller frågan om trängselskatt i Backaområdet i Göteborg har regeringen tidigare anfört att det är angeläget att hitta en lösning på de problem som lyfts fram i hemställan från Göteborgs kommun och Trafikverket. Regeringen avser därför att återkomma med ett förslag till åtgärd för att lösa situationen. Frågan bereds för närvarande inom Regeringskansliet. Jag har inte för avsikt att föregripa beredningen.

Anf. 40 JIMMY STÅHL (SD):

Fru talman! Jag är glad att få svar på min fråga angående trängselskatten i Göteborg. Som ministern påtalade försökte jag få frågan ställd till infrastrukturministern, som även är Socialdemokraternas ordförande i Göteborg.

Fru talman! Det finns ett stort missnöje bland invånarna med de styrande politikerna i Göteborg. Mutsandaler har skakat staden, och förtroendet för oss politiker sjunker. Sverigedemokraterna kan bara beklaga att Göteborg i folkmun kallas Muteborg – jag ska inte gå vidare in på varför.

Infrastruktursatsningar i och runt Göteborg är mycket viktiga. Att de styrande har valt att inte satsa kontinuerligt är beklagligt i sig, men det är så det ser ut i dag.

Jag kan förstå att man är ivrig att göra infrastruktursatsningar i Sveriges hamnstad nr 1. Men att ge sig in i stora projekt och fullständigt låsa sig i paket som innefattar stora projekt är oansvarigt.

Den stora, klämmande punkten i paketen är Västlänken, med tåg som ska gå i ett U under Göteborg. Under byggtiden vänder projektet upp stora delar av staden under lång tid. Det finns bra och mycket billigare alternativ till Västlänken, där tågen dessutom slipper köra i ett U under marken. Lyft ut Västlänken ur paketet!

Fru talman! Att få till en folkomröstning angående trängselskatten är inte lätt. Men en lokal kvällstidning tog tag i frågan och fick tillräckligt

med röster för att få igenom en folkomröstning. En majoritet av göteborgarna vill avskaffa trängselskatten.

Är det inte nu man bör bygga upp och återfå förtroendet genom att lyssna på väljarna och respektera folkomröstningen?

Fru talman! Regeringen har tidigare ställt sig bakom grundidén om att boende och företagare i Backaområdet bör undantas från trängselskatt när de passerar betalstationerna 17–21.

Här har vi ett annat dilemma. De boende i Backa väntar på undantaget fram till dess att trängselskatten är borttagen. I januari 2015 borde undantaget varit infört. Jag har stor förståelse för att det har varit lite turbulent för regeringen som inte styrt med sin egen budget. Men nu är det hög tid att ge svar. Dra inte detta i långbänk genom utredning efter utredning.

Anf. 41 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Regeringen har inte för avsikt att dra Backaundantaget i långbänk. Tvärtom jobbar vi intensivt på Finansdepartementet för att lösa de problem som boende och företag i Backa upplever med situationen i dag. När jag var i Göteborg under valrörelsen var jag tydlig med att vi vill se en lösning för Backaområdet.

Problemet är att det förslag som har remitterats har fått omfattande remisskritik. Det är många tunga remissinstanser som kommer att jobba med detta som hade omfattande kritik mot det förslag som remitterades. Det gör att vi nu jobbar intensivt med att göra bearbetningar så att vi kan få fram ett förslag som är rättssäkert och funktionellt.

Men jag anser att det är viktigt för trängselskattens legitimitet att vi löser de problem som finns i Backa. Det är ett arbete som vi bedriver skyndsamt på departementet.

Det är Göteborgs kommun som har genomfört folkomröstningen. Då är det naturligtvis också Göteborgs kommun som får ta hand om och förhålla sig till resultatet av folkomröstningen.

Samtidigt ser jag från regeringens sida att det finns stora behov av infrastrukturinvesteringar i Göteborgsområdet och i Västsverige. Det avtal som finns mellan regionen och staten är centralt för att dessa viktiga investeringar ska kunna komma till stånd. Det handlar inte minst om att även hitta en järnvägslösning som är funktionell för Göteborgsregionen.

Anf. 42 JIMMY STÅHL (SD):

Fru talman! Jag har kikat på lite andra lösningar när det gäller finansiering. Infrastrukturen är, som sagt var, jätteviktig. Ett stort flöde av gods måste till och från Göteborgs hamn. Göteborg har Nordens största hamn, och det är av största vikt att detta säkras med tåg, lastbil och annan trafik.

Om man tar bort trängselskatten och väljer att lägga detta på skattesidan blir det ungefär 5 öre. Hade man i stället valt att lägga detta på regionen hade man fått en skattehöjning på ungefär 34 öre. Det tycker jag känns mycket mer rättvist än att man belägger bilisterna i Göteborg med trängselskatt, eftersom det är så många fler som får nytta av detta – gångtrafikanter, cyklisterna med flera.

Jag hade gärna sett att man hade följt folkomröstningen. Jag är mycket väl medveten om att det är en lokal folkomröstning och att

infrastrukturministern, som är verksam även i Göteborg, hade kunnat svara på detta. Hon sitter ju även i regeringen.

Anf. 43 BÖRJE VESTLUND (S):

Fru talman! Jag har suttit några år i riksdagen och har bytt uppgifter några gånger. Jag började min tid i trafikutskottet.

Det är nog första gången som jag hör kritik mot Västlänken i denna kammare. Möjligen har representanter från fru talmans parti någon gång framfört kritik, men oftast har då Göteborgsledamöter råskällt på ministrar om att man inte får detta på plats. Men det är första gången som jag hör detta resonemang om att Västlänken inte är nödvändig.

Det finns två sätt att finansiera infrastruktur. Antingen finansierar man den via skattsedeln helt och hållet, eller också får de som använder infrastrukturen betala lite eller i vissa fall mycket. Vi har till exempel banavgifter på järnvägen. Det har jag inte hört någon protestera mot.

När det gäller just skatter var Sverigedemokraternas argument för att inte lägga ned sina röster i samband med omröstningen om budgeten att det var så många skadliga skatter i vårt förslag till budget. Då blir det lite underligt att de säger att trängselskatten i Göteborg ska tas bort och att den inte behövs – den behövs visserligen på andra håll i landet – och att detta i stället ska finansieras via skattsedeln.

Men nu får Sverigedemokraterna bestämma sig. Vad är det de egentligen vill i fråga om infrastrukturen?

Jag vill ta upp en annan sak. När man gjorde det västsvenska paketet fanns det väldigt många intressenter – regionens politiker, näringslivet men även Göteborgs Hamn – som var väl införstådda med att man var tvungen att göra någonting och att detta var ett alternativ.

Man klarar av att finansiera till exempel Förbifart Stockholm, i alla fall delar av den, via trängselskatter. Om man klarar detta i Stockholm tyckte man i Göteborg att man också skulle klara det. Jag har därför lite svårt att förstå argumentationen om att trängselskatter skulle skapa så mycket problem.

När det gäller Backaområdet kan jag säga att vi hade samma problem när vi införde trängselskatt i Stockholm. Enligt ursprungsförslaget skulle man vid transporter mellan olika delar av Stockholms universitet ha kunnat drabbas av trängselskatt. Därför ändrades det lite grann, och det tog några månader innan det var på plats. Men vi fick det på plats därför att det uppenbarligen var ett fel i själva systemet.

Men, som sagt var, man måste bestämma sig för hur man vill ha det med infrastrukturen och hur den ska finansieras. Vill man finansiera den via skattsedeln bör man nog också se till att det finns så pass mycket skatter att man kan finansiera infrastrukturen den vägen.

Anf. 44 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Det finns en poäng med trängselskatt, utöver att man får in intäkter som kan finansiera infrastrukturinvesteringar, och det är att den också kan minska trängseln. Det har visat sig att trängselskatt har en positiv effekt på trängseln. Den gör att en del inte tar bilen utan i stället väljer kollektrafiken, vilket är oerhört bra för miljön. Där finns det en stor miljönytta med trängselskatten. Men trängselskatten gör också att trafiken kan utjämnas något under dagen, så att det blir något mindre trafik när det

är väldigt många som ska ta sig till jobbet och lite mer trafik senare på dagen. Det finns alltså andra poänger med trängselskatt än den rena finansieringen.

Det är någonting som kan vara positivt för Göteborg på samma sätt som det har varit positivt för Stockholm. Det finns nämligen ett stort behov av att minska biltrafiken och i stället gå över till mer miljövänliga sätt att ta sig till och från jobbet, till exempel med kollektivtrafik. Där finns goda möjligheter i Göteborg, inte minst med spårvagnarna.

Vad gäller Västsvenska paketet i övrigt, vilket interpellanten tycks vara intresserad av att diskutera, är det Anna Johansson som är ansvarig i regeringen för infrastrukturen. Som interpellationen är ställd handlar den dock om skattefrågor, och det är jag som är ansvarig för dem.

Anf. 45 JIMMY STÅHL (SD):

Fru talman! Jag tänkte inte tynga finansministern med mina frågor mer, utan jag tänkte faktiskt rikta min uppmärksamhet mot Börje Vestlund. Han var uppe och talade lite och hade tydligen inte hört talas om någon kritik mot Västlänken, vilket innebär att han troligtvis inte har lämnat kammaren så ofta. Kanske har han inte varit i Göteborgstrakten.

Sedan var det även lite intressant att han nämnde Förbifart Stockholm. Regeringen var ju väldigt snabb med att stoppa det projektet, men trängselskatten har man ingen ambition att stoppa. Jag bara noterar att det var himla kul att få höra dig i talarstolen, Börje Vestlund.

Anf. 46 BÖRJE VESTLUND (S):

Fru talman! Min ambition med att jämföra med Förbifart Stockholm gällde inte det eventuella stopp som har varit. Jag kan garantera Jimmy Ståhl att det under åren har varit ett antal stopp av detta, och det har inte alltid varit den socialdemokratiska regeringen som har stått för det utan även andra. Det har alltså varit lite av och till. Har man varit med länge i politiken vet man vad som har hänt, om minnet är gott.

Det finns ett resonemang när det gäller Västsvenska länken där de västsvenska riksdagsledamöterna har krävt av regeringen att detta ska komma igång. Så har det varit under flera år, och dessutom under flera regeringar. Det gäller alltså inte bara de senaste åren, utan det är en debatt som har kommit och gått hela tiden. Jo då, det finns alltid kritik. Men man har varit ganska överens från politiken, från näringslivet och från de parter som är inblandade i det här, exempelvis Göteborgs hamn med flera.

Har jag varit i Göteborg? Jag satt i näringsutskottet innan jag kom till finansén, och jag kan säga följande: Är det med något utskott man får åka runt i landet är det med näringsutskottet. Jag var i Göteborg åtminstone tre gånger under förra mandatperioden. Det behöver Jimmy Ståhl alltså inte vara orolig för.

Anf. 47 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Väl fungerande infrastruktur är viktigt i hela landet men kanske inte minst i Göteborgsregionen, där en viktig del av den svenska tillverkningsindustrin finns. Möjligheterna för varor att ta sig in till de stora fabrikena i Göteborg är viktig, liksom möjligheterna för företagen i Göteborg att få sina varor transporterade vidare. Det är också en viktig

arbetsmarknadsregion med ökad pendling inom regionen, och därför är det viktigt att det finns väl fungerande infrastrukturlösningar.

Därför är detta paket, som innehåller stora såväl väg- och järnvägs- som kollektivtrafiklösningar – och en trängselskattelösning för att få ihop det – ett viktigt paket för att säkra de långsiktiga tillväxtförutsättningarna för Göteborgsregionen. Det är viktigt inte bara för Göteborg utan innebär otroligt viktiga exportinkomster för hela Sverige. Göteborg är centralt för den svenska tillväxten och den svenska ekonomin.

En del av trängselskatten som har fått mycket kritik är Backaundantaget, och det är regeringens avsikt att så snart som möjligt komma tillbaka med ett förslag om Backa. Det gör vi så fort vi har bearbetat den ganska kraftiga kritik som fanns i delar av det undantag som gick ut på remiss.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 11 Svar på interpellation 2014/15:266 om ideella sektorns möjlighet att verka i Sverige

Anf. 48 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Mikael Oscarsson har frågat mig dels om jag avser att kompensera för vad avdragsgilla gåvor genererar i ekonomiska medel till ideella organisationer genom ökade statsbidrag, dels om jag avser att ändra lagstiftningen så att second hand-verksamheten får långsiktiga hållbara villkor.

De ideella organisationernas verksamhet är mycket värdefull. Jag har flera gånger uttalat att det är viktigt att dessa organisationer främjas. Min ambition är att säkerställa att det finns goda förutsättningar för ideella organisationer. Detta gäller inte minst möjligheterna att skapa intäkter, exempelvis genom second hand-försäljning.

Inom Finansdepartementet pågår nu ett arbete med att analysera hur den uppkomna situationen med moms på second hand-verksamhet för de ideella föreningarna kan lösas så att deras verksamhet främjas på bästa möjliga sätt. Förslaget att slopa skattereduktionen för gåvor är ute på remiss till den 13 april 2015. Svaren ska i vanlig ordning beredas och analyseras inom Regeringskansliet. Jag har inte för avsikt att föregripa beredningen.

Anf. 49 MIKAEL OSCARSSON (KD):

Fru talman! Jag tackar finansministern för svaret.

Om jag säger Stockholms Stadsmision, Frälsningsarmén, Hjärt-Lungfonden, PMU, Erikshjälpen, Cancerfonden eller Läkarmissionen tror jag att väldigt många svenskar med mig får varma känslor. Det ideella samhället och de positiva värden som skapas där är av oerhörd vikt. Det handlar om medmänsklighet, relationer, frivilligt engagemang och ömsesidig hjälp. Ett varmt samhälle är helt beroende av detta. Därför är jag personligen och mitt parti Kristdemokraterna mycket engagerade i den ideella sektorns möjligheter att verka, och därför har vi varit på tå för att hitta sätt att förbättra för den ideella sektorn.

Avdragsgilla gåvor är inget nytt i kammaren; det har faktiskt debatterats i Sveriges riksdag sedan 1952. Det tog 60 år innan det infördes

i Sverige 2012, och då hade vi blivit omkörda av nästan alla andra länder – vi var det näst sista landet i Europa att införa det. De avdragsgilla gåvorna har blivit en succé. I dag är det 73 organisationer som är verksamma inom forskning och hjälpverksamhet som är godkända.

År 2013 var det 761 000 personer, alltså nästan var tionde svensk, som gjorde avdrag för detta. De människorna skänkte enligt Skatteverket 1,3 miljarder. Det kostade Skatteverket 220 miljoner, så det var en bra utväxling i detta. Nu säger man att man kommer att spara 250 miljoner om man slopar detta. Visst, det är en skattevinst, men det blir en oändligt mycket större förlust för de 73 organisationer som gör sådana insatser.

För mig och för många av det ideella Sveriges representanter är den socialdemokratiska och miljöpartistiska regeringens hållning ofattbar. I andra länder har man inte rört detta när man har tillträtt. Varför denna ovilja? Varför denna misstänksamhet mot den ideella sektorn? Varför försvaga dess ekonomi? Det är lätt att säga hur viktig den ideella sektorn är, men om vi inte öppnar plånboken och möjliggör för den att få ökade intäkter hjälper det inte mycket.

Nu är det inte nog med det, för från den 1 januari i år har Skatteverket begärt att i princip alla ideella organisationer som sysslar med second hand ska momsregistreras. Ideell Second Hand är ett samarbete mellan organisationer som tillsammans har över 400 butiker. De samlar varje år in 200 miljoner kronor till människor i socialt utsatta situationer, och de samlar in 22 000 ton textilier som annars hamnar i soporna.

Momsbeläggningen skulle betyda att intäkterna minskar med 20 procent. Det skulle betyda döden för verksamheten. Det skulle betyda att mycket av pengarna försvinner, och även arbetsmöjligheter för människor som är utanför arbetsmarknaden.

Finansministern sa i *Rapport* häromkvällen att statskassan inte vill ha de här pengarna, och det är bra. Men då vill jag veta på vilket sätt det här ska ske. Och varför då inte ändra inställning också när det gäller avdragsgilla gåvor?

Anf. 50 FINN BENGTSSON (M):

Fru talman! Jag vill börja med att tacka Mikael Oscarsson för en mycket viktig interpellation och också tacka för det korta svar som har avgivits av finansministern, som avvaktar en utredning som hon får i april.

Den här frågan är intressant av många skäl. I svaret från finansministern välkomnas ett samarbete med de ideella föreningarna. Sanningen är den att under alla de många år som Socialdemokraterna regerade var inte den ideella sektorn särskilt uppmärksammas. Det var först när alliansregeringen tillträdde och med statsrådet Nyamko Sabuni som man gjorde en ansats till att ha en principöverenskommelse mellan staten, Sveriges Kommuner och Landsting och den ideella sektorn. Det var en intresseyttring för att värdera upp den ideella sektorns betydelse. I efterförloppet till detta är det naturligt att man går in och stöder den ideella sektorn på olika sätt.

Här finns det dock, fru talman, en ideologisk ovilja från socialdemokratin som inte riktigt kommer fram i svaret från finansministern. Men det är helt uppenbart att den ideella sektorn skaver ideologiskt hos Socialdemokraterna. På klassiskt vänstermanér vill man gärna att allting ska drivas av stat, kommuner eller landsting från politiskt

håll. Civilsamhället och därmed de ideella krafterna är på något sätt något knappt nödvändigt ont för socialdemokratien. Det visar sig väldigt tydligt när man nu har frågan om momsbeläggning uppe.

Jag vill också tacka Kristdemokraterna för att de som parti inom Alliansen har drivit frågan om avdragsrätt för gåvor. Men sett ur ett moderat perspektiv vill jag gärna lägga till en annan aspekt. Det är säkert välkommet att gåvogivare får en avdragsrätt, såsom det finns i de flesta civiliserade länder som har en stark civil sektor, det vill säga ideell sektor. Men man måste också lägga in aspekten hur man ser på skattesystemet. För Moderaterna är det väsentligt att sänka skatter på lönearbete och ge arbetsgivare rimliga möjligheter att anställa. Det är dels för att få igång företag, inte minst med inriktning på de unga, dels för att löntagare ska få mer i plånboken att disponera, kanske för att bidra till den ideella sektorn.

Det här är en värderingsgrund som Socialdemokraterna försöker att ta sig bort ifrån i debatten. Man fokuserar bara på att skattesänkningar när det gäller lönearbete skulle vara någonting som skapar jobb. Visst, det skapar jobb. Det har otvetydigt visat sig att våra jobbskatteavdrag har givit massor av fler anställningar, och det är därför som Socialdemokraterna behåller jobbskatteavdragen som de själva inte förmår att genomföra. Men vikten av ytterligare skattesänkningar och ytterligare lättnader för arbetsgivare gör att företag kommer igång som kan ge gåvor med de resurser de har. Det finns också en möjlighet för dem som behåller mer i sin plånbok när de arbetar att välja att stödja den ideella sektorn.

Det finns alltså ur ett alliansperspektiv en rad olika åtgärder som ger praktiskt stöd till den ideella sektorn. Finansministern avvaktar nu en utredning för att sedan, kan jag misstänka, begrava den i ett mycket osäkert stöd till den ideella sektorn.

Slutligen, fru talman, berör en viktig del av den här diskussionen också det som vi kallar vinster i välfärden, som är en mycket het potatis för inte minst Socialdemokraterna att hantera. Att man ska kunna bedriva verksamhet i välfärden utan att ha vinstdrivande företag är naturligtvis nonsens. Man talar om aktiebolag med särskild vinstbegränsning. Det kommer inte att existera. Däremot är det så att många av de ideella organisationerna, inte minst Stadsmissionen som Mikael Oscarsson nämner i sin interpellation, skulle kunna konkurrera på den här marknaden om de hade tillräckligt med resurser mot de stora drakarna. Då är just de gåvor som ges till Stadsmissionen oerhört värdefulla. Ska de nu dräneras med en momsbeläggning kommer detta inte att lyckas.

Min fråga till finansministern är: Hur värnar man egentligen att den ideella sektorn kan överleva på rimliga villkor?

Anf. 51 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! När man lyssnar på Finn Bengtsson skulle man kunna få intrycket av att regeringen har gjort någon förändring som har orsakat momsbeläggnings på den ideella sektorn. Så är det inte alls.

Det finns en lagstiftning i botten. Sedan har det kommit en lagstiftning som för övrigt inte ändrats under åtta år av borgerligt regeringsinnehav. Därefter har det kommit en dom från Högsta förvaltningsdomstolen i ett ärende. Skatteverket har sedan tolkat domen och gjort bedömningen att second hand-verksamhet som har öppet mer än 24 timmar i veckan bör

vara momspliktig. Detta är ingenting som regeringen har haft någonting att göra med över huvud taget. Detta är inget regeringsbeslut.

Däremot har jag varit tydlig med att jag vill lösa den här situationen, för jag tycker att den är olycklig. Anledningen är att det är en väldigt viktig verksamhet som drivs av de ideella organisationerna. De gör ett viktigt socialt arbete. Inte minst för många av de personer som står lite längre från arbetsmarknaden är det här en verksamhet som kan ge möjlighet att få ett första fotsteg in på arbetsmarknaden. Därför arbetar vi nu mycket intensivt på Finansdepartementet för att lösa den här momsfrågan. Jag har varit tydlig med att jag vill att den ska lösas. Vi jobbar oerhört intensivt med frågan. Det har aldrig varit regeringens avsikt att vi ska få in de här momsintäkterna till statskassan. Tvärtom tycker vi att det är viktigt att de finns kvar i den här verksamheten.

Finn Bengtsson säger att han tror att det är något ideologiskt som skaver hos Socialdemokraterna vad gäller ideell verksamhet. Det är något av det mer märkliga jag har hört – jag vet inte vilka omständigheter Finn Bengtsson befunnit sig i – för så är det naturligtvis inte alls.

Den ideella verksamheten och civilsamhället över huvud taget är en central del av samhället som helhet och bedriver en otroligt viktig verksamhet. Även arbetarrörelsen är ju sprungen ur en ideell organisation som också i arbetarrörelsens linda var en viktig del av civilsamhället. Man tar tag i saker och löser dem på ideell basis.

Vi jobbar just nu oerhört intensivt med att lösa momsfrågan. Vi tittar på olika varianter. Det är inte helt okomplicerat. Om det hade varit en rent svensk lagstiftning skulle vi lätt kunna göra förändringar. Problemet är att momsen är helt reglerad från Bryssel; det är en ren EU-lagstiftning. Därför måste vi hitta en lösning som är förenlig med EU-lagstiftningen, som säger att ideell verksamhet kan vara momsbefriad om den inte konkurrerar med kommersiell verksamhet. Det är den lagstiftningen som vi måste ha i botten och hålla oss till när vi nu försöker lösa den här frågan. Och det gör vi mycket intensivt, för vi har ingen önskan att den här verksamheten ska vara momsbelagd.

Vad gäller en helt separat fråga, nämligen avdragsrätten för gåvor till ideella föreningar, är det regeringens uppfattning att det är ett mycket märkligt system. På Mikael Oscarsson låter det som att det inte skänktes några pengar innan avdragsrätten fanns och att människor inte skulle skänka pengar längre om avdragsrätten togs bort. Så är det naturligtvis inte, utan svenska folket är generöst och har givit stora bidrag till de här organisationerna och kommer naturligtvis att fortsätta att göra det även om det inte finns en avdragsrätt i botten.

Däremot handlar det om hur vi använder våra gemensamma skattemedel, och vi har andra förslag på hur man ska använda skattemedel. Vi tycker att det är konstigt om användningen av skattemedel ska bero på hur enskilda personer skänker pengar.

Anf. 52 MIKAEL OSCARSSON (KD):

Fru talman! Först och främst är det helt enkelt rimligt att de pengar som går till att hjälpa behövande eller till forskning beskattas lindrigare än annat kapital. Det ligger en tydlig värdering i detta. Samhället är större än såväl stat som kapital, och engagemang och bidrag till det civila samhället ska gynnas.

Fru talman! Det är ett märkligt uttalande att skälet till att man skulle ta bort avdragsrätten för gåvor skulle vara att det ökar den ideella sektorns beroende av enskilda personers vilja att bidra. Jag tycker att det låter som en stor brist på förståelse för hur den ideella sektorn fungerar.

Ideella organisationer *är* beroende av enskilda personers vilja att bidra med tid och med pengar. Detta är ju ett av frivilligsektorns särdrag.

Det är viktigt att se hur det här slår i verkligheten. Därför har jag skickat ett brev till de största ideella organisationerna och frågat dem: Hur slår detta med avdragsgilla gåvor?

I mitt förra anförande räknade jag upp en rad organisationer som allihop är godkända som mottagare för avdragsgilla gåvor. Låt mig ta exemplet Stockholms Stadsmission. Jag frågade hur mycket skattereduktionen betytt för Stockholms Stadsmission sedan den infördes 2012. Man svarade att man har ökat insamlingen från privatpersoner från 20 miljoner kronor 2011 till 35 miljoner kronor 2014. Man uppskattar att avdragsgilla gåvor har varit en stor del i detta.

På min fråga om man sett nya mönster svarade man att antalet givare som gav minst 2 000 kronor under året ökade med 160 procent mellan 2011 och 2014 och att antalet månadsgivare som gav via autogiro ökade med 92 procent under denna tid.

Jag frågade om man såg några brister med denna reform. Man svarade att det vore önskvärt att givarna fick göra avdrag för mer än 1 500 kronor per år.

Att det är för lite är den främsta synpunkten jag hört. Men det går lätt att avhjälpa, eller hur, finansministern?

Jag ställde även en framtidsfråga om man såg det som angeläget att skattereduktionen får leva kvar. Så här kommenterade Stockholms Stadsmission och många av de 72 organisationerna det: Ja, det känns mycket angeläget. Vi märker också att många givare är intresserade av skattereduktionen. Vi befärar att givandet kommer att minska om skattereduktionen avskaffas.

Jag frågade vidare vad som händer om regeringen inte gör något med momsen. Man räknade då upp vilka otroligt negativa konsekvenser det skulle få och hur många människor som skulle drabbas.

Vad gäller lösningen på momsfrågan kan man göra som i Storbritannien och helt strunta i momsen. Så var det förut i Sverige. Man kan också tänka sig en låg moms eller en vinstmarginalbeskattning. Det vore intressant att höra finansministerns tankar om detta.

Och så min fråga: Om man är så dum så att man avskaffar något så viktigt som avdragsgilla gåvor, hur tänker regeringen och finansministern kompensera dessa organisationer ekonomiskt så att människor inte blir lidande?

Anf. 53 FINN BENGTSSON (M):

Fru talman! Finansminister Magdalena Andersson må vara en mycket reformerad socialist. Jag är dock tveksam till att det finns ett stöd inom partiets vänsterflygel och inom Vänsterpartiet för det hon uttalar i sitt svar om att den ideella sektorn ska hyllas och hedras för de uppdrag den gör i samhället.

Det viktiga med denna reflexion är att när Magdalena Andersson ska ta fram en budget är hon beroende av sitt parti inklusive vänsterflygeln och tyvärr även av Vänsterpartiet. Därför är jag bekymrad över vad detta kommer att mynna ut i.

Jag kommer noga att följa det som finansministern säger i sitt interpellationssvar, nämligen att hon efter det att utredningen har lämnats verkligen ska se hur man kan stödja den ideella sektorn.

Fru talman! Låt mig lyfta fram den så kallade elefanten i rummet, det vill säga hyckleriet från vänsterhåll när det gäller ideell sektor. Det är här det skaver. Under den makthegemoni som Socialdemokraterna hade under nästan 75 års tid, bland annat under 1970-talet när jag själv gick in i politiken, strök man i princip bort det civila samhället. Det fanns inte som resonemang, utan det civila samhället var likställt med staten. Staten var likvärdig med samhället.

Det är först genom aktivitet från borgerligt håll och allianshåll som vi har återtagit insikten om att det finns ett samhälle som är större än staten och utanför det som är statens uppgifter. Det är ideologiskt viktigt att ha denna rågång. Staten har primäransvar för sådant som rikets säkerhet och att vi ska ha en rättskipning som är rättvis och lika för alla. Men när vi glider ut i de andra mer perifera områdena där den ideella sektorn gör stora insatser är frågan vad statens roll är. Den är definitivt inte att hindra den ideella sektorns utveckling utan snarare att stimulera den.

Låt mig sammanfattningsvis tacka Mikael Oscarsson för en viktig väckarklocka genom denna interpellation. Vi följer noga hur finansministern utvecklar stödet till ideell sektor.

Anf. 54 BÖRJE VESTLUND (S):

Fru talman! Det här med att den ideella sektorn gnager vet jag inte vad man har fått ifrån. Jag har varit med i partiet sedan 70-talet, och jag har aldrig hört det. Tvärtom har jag alltid hört att vi har hyllat organisationer, folkrörelse och den ideella sektorn.

De flesta socialdemokrater har ett ganska omfattande engagemang i olika typer av organisationer. Det kan vara allt från att vara med i den lokala idrottsföreningen till att leda förbund, vilket jag gör.

Jag har aldrig någonsin upplevt att vi har varit emot detta. Jag har jobbat ideellt sedan jag var 15 år och hoppas kunna göra det resten av mitt liv.

Efter att några av handikappförbunden hade haft lite tjafs med moms-hantering och arbetsgivaravgiftshantering fick jag i uppdrag att utreda skattesituationen för den ideella sektorn. Det visade sig lite förvånande att Sverige ligger mycket bra till. I princip är de ideella allmännyttiga organisationerna, vilket är de allra flesta organisationer, skattebefriade. De finns lite sällskapsföreningar och annat som inte omfattas av detta, men ingen av oss i kammaren skulle nog drömma om att just den typen av organisationer inte skulle vara skattebefriade.

Den ideella sektorn betalar arbetsgivaravgifter, precis som alla andra. Men vi ska komma ihåg att i den ideella sektorn är det många som har lönebidrag och som på olika sätt får ersättning från samhället.

Moms är en speciell historia. Man måste bedriva verksamhet som mer eller mindre är näringsverksamhet. Det finns tydliga prejudikat från tidigare Regeringsrätten.

Storbritannien togs här som exempel på något bra. Storbritannien är det land som sticker ut i Europa, för de har perspektivet att det ska vara välgörenhet för att man får skattebefrielse. De sticker ut helt i förhållande till nästan alla andra västeuropeiska länder. Jag har inte jämfört med öststatsländerna men med de flesta västeuropeiska länder, och det är ingen tvekan om att Storbritannien sticker ut i detta avseende.

Nej, det gnager inte på oss socialdemokrater. Jag ska inte tala för Vänsterpartiet, men jag tror inte att de heller har den uppfattningen. Det är rent nonsens. Det måste vara ett påhitt som Finn Bengtsson har drömt ihop på sin kammare. Jag har aldrig hört detta förut.

Anf. 55 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Hur ska vi lösa momsfrågan? Jag var i skatteutskottet i går, och till min glädje var det stor uppslutning för min linje att vi behöver lösa detta skyndsamt. Det var ett mycket bra möte. Jag kände att jag hade starkt stöd från ledamöterna i såväl de borgerliga partierna som Vänsterpartiet för att regeringen ska försöka lösa detta skyndsamt och återkomma till riksdagen så fort det bara går.

Problemet är, som jag sade tidigare, att det finns en EU-lagstiftning i botten, och vi måste förhålla oss till den. Det spår vi jobbar med i första hand är att dessa föreningar inte ska behöva betala moms och att vi kan lösa det på det sättet. Om det inte går får vi se på vilka andra vägar det går att kompensera dem. Jag har varit tydlig och sagt att detta inte är skatteintäkter som vi från regeringens sida på något sätt har bett om att få. Det är resurser som vi tycker ska stanna kvar i sektorn. Den är viktig och driver ett mycket viktigt socialt arbete.

Jag sade också i skatteutskottet i går att det inte kommer att bli mindre viktigt när vi nu går in i en period när det flyttar ganska många människor till Sverige. Där kommer den ideella sektorn att kunna göra stora insatser för att stödja människor som nyligen har flyttat till Sverige att komma in i det svenska samhället. Det gäller både i form av ett första fotsteg in på arbetsmarknaden men också att ha möjlighet att delta i form av mentorsprogram, stödfamiljer eller annat.

Jag tror att det finns ett gemensamt intresse från de borgerliga partierna och från regeringens sida att se till att vi kan använda de kontakter vi har med civilsamhället för att kunna få det att samverka i den mycket viktiga arbetsuppgiften under de kommande åren.

Vad gäller avdragsrätten för gåvor är det regeringens uppfattning att det blir väldigt konstigt. Vi avsätter skatteresurser. Det blir väldigt konstigt om hur de medlen fördelas mellan organisationer beror på vilken förmåga som organisationer har att hitta sponsorer som har råd att ge stora bidrag till organisationen. Det är inte ett förnuftigt sätt att använda skattemedel. De bör fördelas utifrån politisk prioritering snarare än utifrån hur organisationer förmår att hitta personer som kan skänka pengar till dem.

Däremot är det oerhört viktigt att privatpersoner bidrar till civilsamhället i form av gåvor. Det har de gjort i stor utsträckning även innan detta avdrag infördes. Jag är helt övertygad om att svenska folket kommer att fortsätta att vara generöst även om avdraget avskaffas. Jag tror inte det svenska folkets generositet är avhängigt av en skattelättnad på det sätt som det lät lite från interpellanten.

Anf. 56 MIKAEL OSCARSSON (KD):

Fru talman! Tack för svaret. Det skorrar en aning falskt. Å ena sidan hör vi finansministerns engagemang för den ideella sektorn. Men sedan avvisar hon kategoriskt någonting som har betytt så mycket för den ideella sektorn.

Jag välkomnar engagemanget som nu har vaknat till liv för att komma till rätta med momsens. Det hade varit förödande om det hade fått fortgå. Men om man nu engagerar sig där, låt det engagemanget också finnas för den andra frågan.

Sverige sticker ut. I Sverige får man göra avdrag för upp till 6 000 kronor. Det betyder att man får 1 500 kronor tillbaka, och de flesta ger också bort den summan. I Norge började man med 6 000 kronor men ökade det. I dag motsvarar det 13 300 kronor.

I Danmark får man avdragsgillt ge upp till 17 500 kronor per år. I Estland är maxbeloppet 30 000 kronor. I Österrike och Belgien kan man om man vill ge bort 10 procent av sin inkomst. Tjänar man 400 000 kronor om året kan man avdragsgillt ge bort 40 000 kronor.

Det finns länder som Frankrike och Tyskland där det är ännu mer generöst. Det gäller också Italien och Storbritannien. Det är alldeles uppenbart att det är Sverige som sticker ut med de snålt tilltagna gåvoskatteavdragen som nu till på köpet ska tas bort.

Det är tragiskt när man vet om att ledande miljöpartister före valet sa att man skulle utvidga som i Norge, där man kan ge till många fler organisationer avdragsgillt. Även socialdemokrater har varit inne på det.

Det första man nu gör är att strypa detta. Det är mycket beklagansvärt. Jag vill fortfarande höra: Hur tänker finansministern se till att kompensera dessa organisationer om man framhärdar med att ta bort denna viktiga reform?

Anf. 57 BÖRJE VESTLUND (S):

Fru talman! Ett av de största besvären för just den ideella sektorn och organisationerna som var under Alliansens tid var att man blev noggrannare med att granska bidrag. Jag ska inte säga någonting annat än att det var bra. Men det innebar också att man fick väldigt förseningar av sina utbetalningar.

Jag talar då inte om de politiska ungdomsförbunden. De ska vi hålla hårt i. Det är absolut min uppfattning. Men det var stora organisationer som höll på att få säga upp all sin personal eftersom de helt enkelt inte hade eget kapital. Det är också en sak som hände under Alliansens tid.

Låt mig avsluta med momsens. Oavsett vilken ambition vi än har när det gäller lagstiftning och vad vi tycker om den eller inte tycker om den får man från tid till annan ett domstolsutslag som vi inte hade räknat med när reglerna infördes. Då har man att ta ställning till hur man ska hantera det.

Det förekommer mer eller mindre om inte varje månad så åtminstone varje år, törs jag påstå, att någon lagstiftning hanteras i den högsta instansen och att den kommer fram till någonting som man inte har tänkt sig. Sådant måste man hantera på det ena eller andra sättet.

Man har angripit folkrörelser förut. Det är inte alltid Alliansen har reagerat direkt. Första gången diskussionen om idrottsorganisationer var uppe i EU-nämnden reagerade inte Alliansen särskilt mycket. Det var först när man fick en stor reaktion från idrottsrörelsen som den reagerade.

Anf. 58 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S):

Fru talman! Jag vill tacka för interpellationsdebatten. Det har varit en väldigt bra och klargörande debatt. Jag tackar för det engagemang som finns för den ideella sektorn från flera av riksdagens ledamöter. Det var också det engagemanget som jag mötte när jag var i skatteutskottet i dag. Det är väldigt bra att det finns en sådan bred uppslutning för den ideella sektorn.

Den ideella sektorn är en viktig och central del av det svenska samhället. Jag har själv under hela mitt liv arbetat mycket i den ideella sektorn. Under min ungdom byggde vi till exempel upp ett ungdomens hus. Det var ungdomarna själva som startade en organisation och sedan har drivit ungdomens hus i ungdomsföreningens egen regi under alla år. Det finns fortfarande kvar.

Det är för mig ett exempel på vilken styrka som finns i de ideella organisationerna och vilken styrka som kan lösgöras från ungdomar och andra i den ideella verksamheten. Det bedrivs väldigt mycket viktigt arbete inom de ideella organisationerna i Sverige. Det gäller i idrottsrörelsen, i kulturrörelsen och också i väldigt viktiga sociala verksamheter.

Det sista jag vill är att de sociala verksamheter som finansieras av second hand-försäljning ska få sämre ekonomiska förutsättningar på grund av det domslut som kom från Högsta förvaltningsdomstolen. Det är en fråga som vi ska lösa. Jag ser fram emot att från regeringens sida kunna lösa den i brett samförstånd med allianspartierna och även med Vänsterpartiet. Det är ett arbete som jag ser fram emot under våren.

Hur vi kommer att använda de resurser som eventuellt kommer att öka om och när avdraget för gåvor avskaffas kommer vi att återkomma till den dagen det blir verklighet.

Överläggningen var härmed avslutad.

§ 12 Bordläggning

Följande dokument anmälades och bordlades:

Redogörelser

2014/15:PN1 Verksamhetsredogörelse Partibidragsnämnden 2014

2014/15:RS3 Redogörelse för verksamheten inom Interparlamentariska unionen (IPU) och den svenska delegationens arbete under 2014

2014/15:RS4 Redogörelse för verksamheten inom Parlamentariska församlingen för Unionen för Medelhavet PA-UfM) och den svenska PA-UfM-delegationens arbete under 2014

§ 13 Anmälan om interpellationer

Följande interpellationer hade framställts:

den 19 februari

2014/15:311 Effektiv offentlig sektor som alternativ till höjda skatter på arbete

av *Niklas Wykman* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2014/15:312 Skatte- och kostnadshöjningar för svenskt lantbruk

av *Eskil Erlandsson* (C)

till statsrådet Sven-Erik Bucht (S)

2014/15:313 Förtroendet för skattesystemet

av *Niklas Wykman* (M)

till finansminister Magdalena Andersson (S)

2014/15:314 Kabinettsekreterarens besök i Moskva

av *Karin Enström* (M)

till utrikesminister Margot Wallström (S)

2014/15:315 Agila kontrakt i offentlig sektor

av *Mathias Sundin* (FP)

till statsrådet Ardalán Shekarabi (S)

2014/15:316 Jämställdhetsbonusen

av *Tina Ghasemi* (M)

till socialförsäkringsminister Annika Strandhäll (S)

2014/15:317 Elområdesindelningen och dess negativa effekter för Sydsverige

av *Jonas Jacobsson Gjörtler* (M)

till statsrådet Ibrahim Baylan (S)

2014/15:318 En effektivare rättskedja

av *Beatrice Ask* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2014/15:319 En effektiv kriminalvård och färre återfall

av *Beatrice Ask* (M)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

§ 14 Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 19 februari

2014/15:241 Socialtjänstens ansvar för ensamkommande flyktingbarn

av *Barbro Westerholm* (FP)

till statsrådet Åsa Regnér (S)

2014/15:242 Migrationsverkets ansvar för ensamkommande flyktingbarn

av *Emma Carlsson Löfdahl* (FP)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2014/15:243 Polisens ansvar för försvunna barn

av *Johan Pehrson* (FP)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2014/15:244 Användning av polisresurser

av *Beatrice Ask* (M)

till statsrådet Anders Ygeman (S)

2014/15:245 Straffskärpning vid hatbrott

av *Roger Haddad* (FP)

till justitie- och migrationsminister Morgan Johansson (S)

2014/15:246 Bullerregler för bostadsbyggande invid järnvägar

av *Ola Johansson* (C)

till statsrådet Mehmet Kaplan (MP)

2014/15:247 Bankernas kontanthantering

av *Ulla Andersson* (V)

till statsrådet Per Bolund (MP)

2014/15:248 Finska språkets ställning i Sverige som nationellt minoritetsspråk

av *Nina Lundström* (FP)

till statsminister Stefan Löfven (S)

§ 15 Kammaren åtskildes kl. 11.49.

Förhandlingarna leddes

av talmannen från sammanträdets början till och med § 9 anf. 38 (delvis)
och

av tredje vice talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

CLAES MÅRTENSSON

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

§ 1 Anmälan om fördröjda svar på interpellationer	1
§ 2 Anmälan om granskningsrapport	1
§ 3 Ärenden för hänvisning till utskott	2
§ 4 Svar på interpellation 2014/15:254 om vattendirektivets effekter för svenskt lantbruk	2
Anf. 1 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP)	2
Anf. 2 ANDERS FORSBERG (SD)	3
Anf. 3 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP)	4
Anf. 4 ANDERS FORSBERG (SD)	5
Anf. 5 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP)	6
Anf. 6 ANDERS FORSBERG (SD)	7
Anf. 7 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP)	7
§ 5 Svar på interpellation 2014/15:279 om miljöskadliga subventioner	8
Anf. 8 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP)	8
Anf. 9 JENS HOLM (V)	9
Anf. 10 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP)	10
Anf. 11 JENS HOLM (V)	11
Anf. 12 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP)	12
Anf. 13 JENS HOLM (V)	13
Anf. 14 Klimat- och miljöminister ÅSA ROMSON (MP)	13
§ 6 Svar på interpellation 2014/15:252	14
§ 7 Svar på interpellation 2014/15:231 om regeringens vilja att låna till bidragshöjningar	14
Anf. 15 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	14
Anf. 16 FREDRIK SCHULTE (M)	14
Anf. 17 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	15
Anf. 18 FREDRIK SCHULTE (M)	16
Anf. 19 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	17
Anf. 20 TALMANNEN	18
Anf. 21 FREDRIK SCHULTE (M)	18
Anf. 22 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	19
§ 8 Svar på interpellation 2014/15:232 om regeringens åtgärder och jobb i privata sektorn	20

Anf. 23 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	20
Anf. 24 FREDRIK SCHULTE (M).....	20
Anf. 25 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	21
Anf. 26 FREDRIK SCHULTE (M).....	22
Anf. 27 BÖRJE VESTLUND (S).....	23
Anf. 28 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	24
Anf. 29 FREDRIK SCHULTE (M).....	25
Anf. 30 BÖRJE VESTLUND (S).....	25
Anf. 31 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	26
§ 9 Svar på interpellation 2014/15:246 om olika uppfattningar i regeringen om tillståndet i svensk ekonomi.....	26
Anf. 32 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	26
Anf. 33 FREDRIK SCHULTE (M).....	27
Anf. 34 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	28
Anf. 35 FREDRIK SCHULTE (M).....	29
Anf. 36 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	30
Anf. 37 FREDRIK SCHULTE (M).....	30
Anf. 38 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	31
§ 10 Svar på interpellation 2014/15:262 om trängselskatt	32
Anf. 39 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	32
Anf. 40 JIMMY STÅHL (SD)	32
Anf. 41 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	33
Anf. 42 JIMMY STÅHL (SD)	33
Anf. 43 BÖRJE VESTLUND (S).....	34
Anf. 44 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	34
Anf. 45 JIMMY STÅHL (SD)	35
Anf. 46 BÖRJE VESTLUND (S).....	35
Anf. 47 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	35
§ 11 Svar på interpellation 2014/15:266 om ideella sektorns möjlighet att verka i Sverige	36
Anf. 48 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	36
Anf. 49 MIKAEL OSCARSSON (KD)	36
Anf. 50 FINN BENGTTSSON (M).....	37
Anf. 51 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	38
Anf. 52 MIKAEL OSCARSSON (KD)	39

Anf. 53 FINN BENGTSSON (M).....	40
Anf. 54 BÖRJE VESTLUND (S).....	41
Anf. 55 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	42
Anf. 56 MIKAEL OSCARSSON (KD)	43
Anf. 57 BÖRJE VESTLUND (S).....	43
Anf. 58 Finansminister MAGDALENA ANDERSSON (S)	44
§ 12 Bordläggning	44
§ 13 Anmälan om interpellationer	45
§ 14 Anmälan om frågor för skriftliga svar	45
§ 15 Kammaren åtskildes kl. 11.49.	46

Tryck: Elanders, Vällingby 2015